

Αριθμός 1705/2017

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 16 Σεπτεμβρίου 2016, με την εξής σύνθεση: Νικ. Σακελλαρίου, Πρόεδρος, Αικ. Σακελλαροπούλου, Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, Γ. Παπαγεωργίου, Αικ. Χριστοφορίδου, Π. Ευστρατίου, Σπ. Χρυσικοπούλου, Μ. Παπαδοπούλου, Ε. Κουσιουρής, Β. Ραφτοπούλου, Θ. Αραβάνης, Αντ. Χλαμπέα, Μιχ. Πικραμένος, Π. Μπραϊμή, Π. Χαμάκος, Α.-Μ. Παπαδημητρίου, Β. Κίντζιου, Κων. Νικολάου, Δ. Εμμανουηλίδης, Ι. Σύμπλης, Σύμβουλοι, Μ. Αθανασοπούλου, Δ. Τομαράς, Χ. Χαραλαμπίδη, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Π. Χαμάκος και Β. Κίντζιου καθώς και η Πάρεδρος Μ. Αθανασοπούλου μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Μ. Παπασαράντη.

Για να δικάσει την από 10ης Μαΐου 2016 αίτηση:

των: 1) ..., κλπ. [139 αιτούντες, φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ και σωματεία], οι οποίοι παρέστησαν με τον ίδιο ως άνω δικηγόρο Μάριο Χαϊνταρλή, που τον διόρισαν με πληρεξούσιο, και 140) Οικολογικής Κίνησης Μιραμβέλλου, που εδρεύει στον Άγιο Νικόλαο Λασιθίου (Παλαιολόγου 12), η οποία, με προφορική δήλωση στο ακροατήριο του πληρεξουσίου δικηγόρου της Μάριου Χαϊνταρλή (Α.Μ. 14135), παραιτείται από το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως,

κατά των Υπουργών: α) Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, ο οποίος παρέστη με τον Δημήτριο Χανή, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, β) Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο οποίος παρέστη με την Ελένη Σβολοπούλου, Νομική Σύμβουλο του Κράτους και γ) Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος παρέστη με την Αθηνά Αλεφάντη, Νομική Σύμβουλο του Κράτους,

και κατά των παρεμβαινόντων: 1) εταιρείας με την επωνυμία «Loyalward Ltd.», που εδρεύει στο Λονδίνο (...), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α) Ιωάννη Δρυλλεράκη (Α.Μ. 2279), β) Μαρία Στουμπίδη (Α.Μ. 22077) και γ) Απόστολο Παπακωνσταντίνου (Α.Μ. 25904), που τους διόρισε με πληρεξούσιο, κλπ.

Η πιο πάνω αίτηση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της από 7 Ιουνίου 2016 πράξης του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της σπουδαιότητάς της, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2 εδάφ. α, 20 και 21 του Π.Δ. 18/1989.

Με την αίτηση αυτή οι αιτούντες επιδιώκουν να ακυρωθεί το από 7-3-2016 (ΑΑΠ 38) προεδρικό διάταγμα έγκρισης Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης «Ίτανος Γαία» στη θέση Χερσονήσος Σίδερο, στην περιοχή Δ.Ε. Ιτάνου, Δήμου Σητείας της Περιφέρειας Κρήτης.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Συμβούλου Π. Ευστρατίου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξουσίου των παρεμβαινόντων και τους αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου
κ α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, λόγω κωλύματος κατά την έννοια του άρθρου 26 του ν. 3719/2008 (Α' 214) των Συμβούλου Θεοδώρου Αραβάνη και Ιωάννη Σύμπλη, τακτικών μελών της συνθέσεως που εκδίκασε την κρινόμενη υπόθεση, έλαβαν μέρος στην διάσκεψη αντ' αυτών ως τακτικά μέλη οι Σύμβουλοι Παναγιώτης Χαμάκος και Βασιλική Κίντζιου, αναπληρωματικά μέχρι τώρα μέλη της συνθέσεως (βλ. Πρακτικό Διασκέψεως της Ολομελείας 12/2017 - ΣτΕ Ολ. 711/2017, 1/2016, 3176/2014, 2260 - 2262/2013 κ.ά.).

2. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθ. 0820901/4240/10.5.2016 διπλότυπο εισπράξεως, τύπου Α', σειράς Θ', της Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών).

3. Επειδή, με την αίτηση αυτή, όπως συμπληρώνεται με τα από 17.6.2016 και 31.8.2016 δικόγραφα προσθέτων λόγων, η οποία εισάγεται ενώπιον της Ολομελείας του Δικαστηρίου, με την από 7.6.2016 πράξη του Προέδρου, λόγω της σπουδαιότητάς της, κατά το άρθρο 14 παρ. 2 εδ. γ' του π.δ. 18/1989 (Α' 8) και το άρθρο 23 παρ. 1 του ν. 3894/2010 (Α' 204), ζητείται η ακύρωση του από 7.3.2016 προεδρικού διατάγματος με τίτλο «Έγκριση Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης «Ίτανος Γαία» στη θέση Χερσονήσος Σίδερο, στην περιοχή Δ.Ε. Ιτάνου, Δήμου Σητείας της Περιφέρειας Κρήτης» (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 38/11.3.2016), με το οποίο: α) εγκρίθηκε

το Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης (ΕΣΧΑΣΕ) «Ιτανος Γαία» επί ακινήτου εκτάσεως 22.120.349 τ.μ. που ευρίσκεται στη θέση Χερσόνησος Σίδερο, στο Βορειανατολικό Άκρο Κρήτης της κτηματικής περιοχής της Δημοτικής Ενότητας Ιτάνου, νυν Δήμου Σητείας Νομού Λασιθίου, της Περιφέρειας Κρήτης και ανήκει στο κοινωφελές Εκκλησιαστικό Ίδρυμα «Παναγία η Ακρωτηριανή» (άρθρο 1), β) ρυθμίσθηκε ο χωρικός προορισμός της ανωτέρω εκτάσεως με τον καθορισμό όρων και περιορισμών δομήσεως και χρήσεων γης (άρθρο 2) και γ) εγκρίθηκε η εκπονηθείσα για το ανωτέρω ΕΣΧΑΣΕ Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και η πρόβλεψη όρων, περιορισμών και κατευθύνσεων για την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 3).

4. Επειδή, εκ των αιτούντων, ο Σύλλογος Επαγγελματιοβιοτεχνών Παλαικάστρου (124ος), η Οργάνωση Γη-Κέντρο της Γης (138η) και η Οικολογική Κίνηση Μιραμβέλου (140ή), με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου τους στο ακροατήριο, παραιτήθηκαν από το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως. Συνεπώς, ως προς αυτούς η δίκη πρέπει να κηρυχθεί κατηρηγμένη κατ' άρθρο 30 παρ. 1 του π.δ. 18/1989.

5. Επειδή, οι αιτούντες με αύξοντα αριθμό δικογράφου 3 έως 5, 8, 11, 12, 15 έως 17, 21, 22, 25 έως 27, 30, 35, 37, 38, 41, 47, 52 έως 55, 57 έως 60, 62, 63, 67, 72, 77, 83, 87 έως 98, 102 έως 104, 106 έως 108, 110 έως 115, 117 έως 119 και 121 ούτε παρέστησαν κατά τη συζήτηση της υποθέσεως με πληρεξούσιο δικηγόρο, ούτε εμφανίσθηκαν οι ίδιοι για να εγκρίνουν την άσκηση του ενδίκου μέσου, ούτε τέλος προσεκομίσθη δια της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας μέχρι τη συζήτηση συμβολαιογραφική πράξη παροχής πληρεξουσιότητας στον υπογράφοντα το δικόγραφο της αιτήσεως δικηγόρο. Συνεπώς, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί, ως προς τους αιτούντες αυτούς, ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989.

6. Επειδή οι αιτούντες-φυσικά πρόσωπα με αύξοντες αριθμούς δικογράφου 1, 6, 13, 14, 18 έως 20, 29, 31, 36, 64 έως 66, 68 έως 71, 74, 75, 78, 80 έως 82, 84 και 101 με έννομο συμφέρον ασκούν την υπό κρίση αίτηση υπό την ιδιότητά τους ως κατοίκων του νομού Λασιθίου Κρήτης, η οποία αποδεικνύεται από τα στοιχεία που προσεκόμισαν, ισχυριζόμενοι ότι το επίμαχο σχέδιο που χωροθετείται εντός των ορίων του νομού Λασιθίου θα υποβαθμίσει το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και την ποιότητα ζωής της ευρύτερης περιοχής (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 3920/2010). Περαιτέρω, με έννομο συμφέρον ασκούν την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως οι αιτούντες – νομικά πρόσωπα με αύξοντες αριθμούς δικογράφου 125 έως 139, καθόσον μεταξύ των σκοπών των παραπάνω νομικών προσώπων περιλαμβάνεται – κατά περίπτωση – η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, των άγριων πτηνών και της ορνιθοπανίδας, των σπηλαίων και του αγροτουρισμού (πρβλ. ΣτΕ Ολ. 3920/2010). Αντιθέτως, οι αιτούντες με αύξοντες αριθμούς δικογράφου 2, 9, 10, 32, 33, 34, 40, 42 έως 46, 48 έως 51, 56, 61, 73, 76, 79, 85, 86, 99, 100, 105, 109, 116, 120, 122, 123 κανένα στοιχείο δεν έχουν προσκομίσει – και μάλιστα προαποδεικτικώς, όπως απαιτείται από το άρθρο 33 του π.δ. 18/1989 – που να αποδεικνύει την ιδιότητά τους ως κατοίκων του νομού Λασιθίου, στην οποία

θεμελιώνουν το έννομο συμφέρον τους (ΣτΕ Ολ. 1014/2013, 2274, 2283/2000, 2298/1997, 4570/1996 κ.ά). Η έλλειψη αυτή, που ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο, ως αναγόμενη σε προϋπόθεση του παραδεκτού της αιτήσεως, δεν αναπληρούται με την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων μετά τη συζήτηση της υποθέσεως, όπως τα προσκομισθέντα από αυτούς ειδικά συμβολαιογραφικά πληρεξούσια που κατατέθηκαν στις 30.09.2016, την τελευταία ημέρα της προθεσμίας που ετάχθη σε αυτούς από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου προς νομιμοποίησή τους και υποβολή υπομνήματος (ΣτΕ 1077, 3712/2015, 4041/2013, πρβλ. ΣτΕ Ολ. 1014/2013, 2274/2000, ΣτΕ 7μ. 5261/2012, ΣτΕ 2980/2013). Εξάλλου, ούτε τα συμβολαιογραφικά πληρεξούσια, που προσκόμισαν οι αιτούντες με αύξοντες αριθμούς δικογράφου 7 (...), 23 (...), 24 (...), 28 (Βασίλειος Αθανασιάδης) και 39 (...) εντός της χορηγηθείσης σε αυτούς για την νομιμοποίησή τους προθεσμίας, δύνανται να ληφθούν υπόψη για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντός τους, τόσο διότι δεν προσκομίσθηκαν προαποδεικτικώς αλλά μετά τη συζήτηση της υποθέσεως, αλλά και διότι, ενώ οι αιτούντες αυτοί επικαλούνται για την θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός τους την ιδιότητα του κατοίκου νομού Λασιθίου, στα πληρεξούσια αυτά αναφέρεται ότι οι εν λόγω αιτούντες είναι κάτοικοι περιοχών εκτός της νήσου Κρήτης (η ... κάτοικος Μοσχάτου Αττικής, οι ... και ... κάτοικοι της πόλης Bremgarten της Ελβετίας, ο ... κάτοικος Μοσχάτου Αττικής και η ... κάτοικος Κάτω Χαλανδρίου Αττικής) [πρβλ. ΣτΕ 3712/2015], επιπλέον δε δεν ισχυρίζονται, ούτε πολύ περισσότερο αποδεικνύουν, ότι οι άμεσες επιπτώσεις του επενδυτικού σχεδίου εξέρχονται των ορίων της νήσου Κρήτης (πρβλ. ΣτΕ 3920/2010). Συνεπώς, η υπό κρίση αίτηση πρέπει, ως προς τους αιτούντες αυτούς, να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

7. Επειδή, με προφανές έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς παρεμβαίνει υπέρ του κύρους του προσβαλλομένου διατάγματος η εταιρεία «LOYALWARD Ltd», ως φορέας υλοποίησης του εγκριθέντος με το εν λόγω διάταγμα σχεδίου. Επίσης, με προφανές έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς παρεμβαίνει το Ίδρυμα «Παναγία η Ακρωτηριανή», το οποίο, ως ιδιοκτήτης της εκτάσεως, έχει παραχωρήσει την χρήση της στην ανωτέρω εταιρεία για την υλοποίηση του σχεδίου (βλ. ΣτΕ Ολ. 3920/2010).

8. Επειδή, υπέρ του κύρους του προσβαλλομένου διατάγματος παρεμβαίνουν επίσης: α) ο Δήμος Σητείας, στην διοικητική περιφέρεια του οποίου χωροθετείται το επίμαχο σχέδιο, και β) με κοινό δικόγραφο, 1. το σωματείο «Ένωση Ξενοδοχείων Επαρχίας Σητείας», στους καταστατικούς σκοπούς του οποίου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προστασία και προαγωγή των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, 2. η πρωτοβάθμια επαγγελματική οργάνωση με την επωνυμία «Εμπορικός Σύλλογος Σητείας», η οποία έχει ως καταστατικό σκοπό, μεταξύ άλλων, την προαγωγή και ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και την κοινωνική και επαγγελματική εξύψωση της τάξης των εμπόρων και διεξάγει κάθε νόμιμης μορφής κινητοποιήσεις και δραστηριότητες για τη διεκδίκηση και επίλυση των προβλημάτων της τάξης και την περιφρούρηση των επαγγελματικών, οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων των μελών, 3. η δευτεροβάθμια επαγγελματική οργάνωση με την επωνυμία «Ομοσπονδία Επαγγελματιών – Βιοτεχνών – Εμπόρων Νομού Λασιθίου», στους καταστατικούς σκοπούς της οποίας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προαγωγή και διασφάλιση των οικονομικών, επαγγελματικών

και κοινωνικών συμφερόντων των μελών της, 4. η πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση «Σωματείο Ιδιοκτητών Αγοραίων Αυτοκινήτων Σητείας «Πραίσσός»», στους καταστατικούς σκοπούς της οποίας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προστασία και προαγωγή των οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, 5. η πρωτοβάθμια επαγγελματική οργάνωση με την επωνυμία «Σύλλογος Ηλεκτρολόγων-Μηχανικών Αυτοκινήτων και Μοτοσικλετών Επαρχίας Σητείας», στους καταστατικούς σκοπούς της οποίας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προάσπιση των κοινωνικοοικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών της, 6. το σωματείο «Σύνδεσμος Ηλεκτρολόγων Εγκαταστατών Ν. Λασιθίου», στους καταστατικούς σκοπούς του οποίου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η διαφύλαξη και προαγωγή των κοινωνικοοικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, 7. το σωματείο «Ένωση Τουριστικών Μονάδων Αυτοεξυπηρέτησης Η ΕΣΤΙΑ», στους καταστατικούς σκοπούς του οποίου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η διαφύλαξη και προαγωγή των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, 8. το σωματείο με την επωνυμία «Επαγγελματική-Επιστημονική Ένωση Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών», στους καταστατικούς σκοπούς του οποίου περιλαμβάνονται η προστασία και προώθηση των οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, μεταξύ άλλων, του Περιφερειακού του Τμήματος Λασιθίου, 9. το σωματείο «Ένωση Ιδιοκτητών Δ.Χ. Φορτηγών Αυτοκινήτων Σητείας», στους καταστατικούς σκοπούς του οποίου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προστασία και προαγωγή των οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, και 10. το ν.π.ι.δ. «Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Παπαγιαννάδων», στους καταστατικούς σκοπούς του οποίου περιλαμβάνεται η έγγειος βελτίωση των αγροκτημάτων των μελών του, τα οποία βρίσκονται μέσα στην περιοχή της δικαιοδοσίας του. Ο Δήμος Σητείας, ως οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης, εντός της διοικητικής περιφέρειας του οποίου χωροθετείται το επίμαχο σχέδιο, και οι ανωτέρω τοπικοί φορείς πλην του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Παπαγιαννάδων, ενόψει των καταστατικών σκοπών εκάστου, με έννομο συμφέρον παρεμβαίνουν στη δίκη, ισχυριζόμενοι ότι η πραγμάτωση του επιμάχου έργου που συνδέεται με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής θα έχει θετικές οικονομικές επιπτώσεις στον προαναφερθέντα Δήμο και στην περιοχή δραστηριότητας των ανωτέρω φορέων (πρβλ. ΣτΕ 3920/2010). Αντιθέτως, το ν.π.ι.δ. «Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Παπαγιαννάδων» παρεμβαίνει άνευ εννόμου συμφέροντος, δεδομένου ότι οι καταστατικοί του σκοποί δεν συνδέονται με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, στην οποία θεμελιώνει το έννομο συμφέρον του.

9. Επειδή, με τον ν. 3894/2010 «Επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων» (Α' 204) εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη η έννοια της «στρατηγικής επένδυσης». Κατά την παρ. 1 του άρθρου 1 του εν λόγω νόμου, όπως αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 4146/2013 (Α' 90), στρατηγικές επενδύσεις είναι οι «παραγωγικές επενδύσεις που επιφέρουν ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα σημαντικής εντάσεως στη συνολική εθνική οικονομία και προάγουν την έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση». Ειδικότερα, οι στρατηγικές επενδύσεις αφορούν, ιδίως, στην κατασκευή, ανακατασκευή, επέκταση ή στον εκσυγχρονισμό υποδομών, εγκαταστάσεων και δικτύων, μεταξύ άλλων, στον τουρισμό, εφόσον πληρούν, επιπροσθέτως, προϋποθέσεις σχετικές με την αξία της επένδυσης, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνδυασμό με τον αριθμό των δημιουργούμενων νέων θέσεων εργασίας.

Στην παρ. 2 του ίδιου ως άνω άρθρου 1 προβλέπεται ότι οι Στρατηγικές Επενδύσεις πραγματοποιούνται, μεταξύ άλλων, από ιδιώτες και ότι η αίτηση για την υπαγωγή επενδύσεως στο καθεστώς των «Στρατηγικών Επενδύσεων» υποβάλλεται από τον κύριο του έργου. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ίδιου ως άνω νόμου, η υπαγωγή επενδυτικής προτάσεως στο καθεστώς των «Στρατηγικών Επενδύσεων» γίνεται με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.) (παρ. 1), μετά από εκτίμηση ορισμένων κριτηρίων, τα οποία αφορούν ιδίως: α) στη βιωσιμότητα της προτεινόμενης ή υφιστάμενης επενδύσεως και στην φερεγγυότητα του επενδυτή και β) στη μεταφορά γνώσεως και τεχνογνωσίας, στην προβλεπόμενη αύξηση ή διατήρηση της απασχολήσεως, στην περιφερειακή ή κατά τόπους ανάπτυξη της χώρας, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας και ιδίως της βιομηχανίας, στην υιοθέτηση καινοτομίας και υψηλής τεχνολογίας, στην αύξηση της εξαγωγικής δραστηριότητας, στην προστασία του περιβάλλοντος και στην εξοικονόμηση ενέργειας (παρ. 2, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 4146/2013). Η διαδικασία εντάξεως στο καθεστώς των «Στρατηγικών Επενδύσεων» του ιδιωτικού τομέα ρυθμίζεται λεπτομερώς στο άρθρο 14 του ως άνω νόμου, ο δε χαρακτηρισμός επενδύσεως ως «στρατηγικής», πέραν των προβλεπόμενων στο άρθρο 15 του εν λόγω νόμου υποχρεώσεων, συνεπάγεται την εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Β΄ του ίδιου νόμου (άρθρα 6 έως 13), με τις οποίες θεσπίζονται ορισμένες ειδικές ρυθμίσεις υπέρ του επενδυτή. Εξάλλου, το άρθρο 24 παρ. 1 του ως άνω ν. 3894/2010 προέβλεπε αρχικά, «για τον ορθολογικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιοχών υποδοχής των Στρατηγικών Επενδύσεων», την κατάρτιση Ειδικών Σχεδίων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Περιοχών Εγκατάστασης Στρατηγικών Επενδύσεων, ως προς τα οποία προβλεπόταν ότι «εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις των εγκεκριμένων περιφερειακών πλαισίων και, αν αυτά ελλείπουν, προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις του εγκεκριμένου Γενικού και των εγκεκριμένων Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης». Η εν λόγω διάταξη τροποποιήθηκε αρχικά με το άρθρο 2 παρ. 20 του ν. 4072/2012 (Α΄ 86), με το οποίο ορίσθηκε ότι τα ανωτέρω σχέδια «εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις και του εγκεκριμένου Γενικού και των εγκεκριμένων Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης». Τέλος, το ανωτέρω άρθρο 24 του ν. 3984/2010 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 4146/2013 (Α΄ 90), οι παράγραφοι δε 1 και 2 αυτού, μετά την αντικατάσταση, ορίζουν τα εξής: «1. Για την πραγματοποίηση Στρατηγικών Επενδύσεων επί ιδιωτικών ακινήτων, δύναται, μετά από απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε., να καταρτίζονται, από τη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων, Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. 2. Οι διατάξεις των άρθρων 11, 12, 13, 13Α παράγραφοι 2, 14 και 14Α του ν. 3986/2011 (Α΄ 152) όπως ισχύουν, εφαρμόζονται αναλόγως επί των επενδυτικών σχεδίων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. 3. ...».

10. Επειδή, οι διατάξεις του αφορώντος την αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων Κεφαλαίου Β΄ του ν. 3986/2011 (Α΄ 152), στις οποίες παραπέμπει η παρατεθείσα στην προηγούμενη σκέψη παράγραφος 2 του άρθρου 24 του ν. 3894/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 4146/2013, ορίζουν τα εξής: «Άρθρο 11 - Γενικοί κανόνες χωροθέτησης και γενικές χρήσεις γης: Α. Γενικοί κανόνες χωροθέτησης: Για την ανάπτυξη και αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων καθορίζονται γενικοί κανόνες χωροθέτησης ως εξής: 1. Η αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων

διενεργείται εντός του πλαισίου που διαγράφει η εθνική δημοσιονομική, αναπτυξιακή και χωροταξική πολιτική και σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον παρόντα νόμο. Οι κατευθύνσεις της εθνικής χωροταξικής πολιτικής, όπως αυτές απορρέουν από τα υφιστάμενα χωροταξικά πλαίσια εθνικού επιπέδου, λαμβάνονται υπόψη και συνεκτιμώνται κατά τον καθορισμό του χωρικού προορισμού των δημοσίων ακινήτων σε συνδυασμό με τις ανάγκες της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της επένδυσης έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ των χωροταξικών επιλογών και των οικονομικών και δημοσιονομικών στόχων για την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας. 2. Δεν επιτρέπεται η αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων, τα οποία εμπίπτουν στο σύνολο τους σε οικότοπους προτεραιότητας, σε περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παράγραφοι 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως ισχύει, σε πυρήνες εθνικών δρυμών, σε διατηρητέα μνημεία της φύσης, σε εθνικά πάρκα και σε υγρότοπους διεθνούς σημασίας. 3. Η αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων, στα οποία περιλαμβάνονται χώροι που προστατεύονται από την κείμενη περιβαλλοντική και αρχαιολογική νομοθεσία λόγω του ειδικού χαρακτήρα τους, όπως είναι ιδίως ζώνες προστασίας αρχαιολογικών χώρων, ιστορικοί τόποι, φυσικά πάρκα και περιοχές οικοανάπτυξης, πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και περιορισμούς που θέτουν οι σχετικές διατάξεις των νόμων 998/1979, 1650/1986 και 3028/2002, όπως ισχύουν. 4. Η αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων που εμπίπτουν σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ενεργείται μόνον εφόσον επιτρέπεται από τα υφιστάμενα ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας τους και υπό τους όρους και προϋποθέσεις που θεσπίζουν τα καθεστώτα αυτά. Β. Γενικές χρήσεις γης: Τα δημόσια ακίνητα που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο και τα οποία βρίσκονται σε περιοχές εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων μπορούν να υπάγονται, σύμφωνα με το γενικό προορισμό ανάπτυξης και αξιοποίησης τους, στις ακόλουθες γενικές κατηγορίες χρήσεων γης: 1. Τουρισμός – Αναψυχή: Στα ακίνητα που έχουν ως γενικό προορισμό τον τουρισμό - αναψυχή, επιτρέπονται: α) Τουριστικά καταλύματα (κύρια και μη κύρια, σύνθετα τουριστικά καταλύματα κλπ.), β) Ειδικές τουριστικές υποδομές και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις (συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, υδροθεραπευτήρια κλπ.), γ) τουριστικοί λιμένες, όπως μαρίνες, αγκυροβόλια, καταφύγια τουριστικών σκαφών (όπως η εν λόγω υποπερίπτωση αντικαταστάθηκε με την παρ. 4α του άρθρου τρίτου του ν. 4092/2012, Α' 220), δ) Κατοικία, ε) Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής υπηρεσιών, στ) Καζίνο, ζ) Κοινωνική πρόνοια, η) Αθλητικές εγκαταστάσεις, θ) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις, ι) Θρησκευτικοί χώροι, ια) Περίθαλψη, ιβ) Χώροι συνάθροισης κοινού, ιγ) Εστίαση, ιδ) Αναψυκτήρια, ιε) Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής, ιστ) Στάθμευση (κτίρια – γήπεδα), ιζ) Εγκαταστάσεις εκθεσιακών χώρων, ιη) Ελικοδρόμιο, ιθ) Κάθε άλλη συναφής χρήση, η οποία δεν μεταβάλλει το γενικό προορισμό του ακινήτου. 2. ... Γ. Γενικοί όροι δόμησης: 1. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης για καθεμία από τις γενικές κατηγορίες χρήσεων γης που προβλέπονται στην παράγραφο Β' ορίζεται ως εξής: α) Τουρισμός - αναψυχή: 0,2, β) 2. Το ανώτατο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης για όλες τις γενικές κατηγορίες χρήσεων γης που προβλέπονται στην παράγραφο Β' ορίζεται σε 50%. 3. Το ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων και εγκαταστάσεων ορίζεται κατά ΓΟΚ, εκτός εάν από αρχιτεκτονική ή άλλη τεχνική μελέτη, τεκμηριώνεται η παρέκκλιση από αυτό, οπότε και με τα προεδρικά διατάγματα του επόμενου άρθρου μπορεί να καθορίζεται, για ορισμένες κατηγορίες ή περιπτώσεις κτιρίων και

εγκαταστάσεων, ύψος μεγαλύτερο από το ανώτατο επιτρεπόμενο. 4. Για τον υπολογισμό της μέγιστης εκμετάλλευσης και των λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης, η έκταση του ακινήτου νοείται ως ενιαίο σύνολο. 5. Είναι δυνατόν ορισμένες από τις χρήσεις γης που επιτρέπονται σύμφωνα με την παράγραφο Β' να απαγορεύονται ή να επιτρέπονται με ειδικούς όρους και προϋποθέσεις ή να αφορούν συγκεκριμένες ζώνες ή τμήματα του ακινήτου ή και ορόφους κτιρίων και εγκαταστάσεων. 6. Άρθρο 12 – Χωρικός προορισμός – Επενδυτική ταυτότητα δημοσίων ακινήτων: 1. (όπως το δεύτερο εδάφιο της εν λόγω παραγράφου 1 τροποποιήθηκε με την παρ. 24 του άρθρου 28 του ν. 4280/2014, Α' 159) Για τον καθορισμό του χωρικού προορισμού των δημοσίων ακινήτων που προβλέπονται στο άρθρο 10 του παρόντος Κεφαλαίου, καταρτίζονται και εγκρίνονται Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Με τα σχέδια αυτά οριοθετούνται σε χάρτη κλίμακας 1:5.000 ή άλλης κατάλληλης κλίμακας με συντεταγμένες κορυφών, βασιζόμενες στο Εθνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς ΕΓΣΑ '87, όπως αυτό ισχύει, τα προς αξιοποίηση ακίνητα και καθορίζονται και εγκρίνονται: α) Ο βασικός χωρικός προορισμός (επενδυτική ταυτότητα) του προς αξιοποίηση ακινήτου, δηλαδή η υπαγωγή σε μία εκ των γενικών κατηγοριών χρήσεων γης και όρων δόμησης που ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο. β) Οι ειδικότερες χρήσεις γης που επιτρέπονται στην έκταση του προς ανάπτυξη ακινήτου και οι τυχόν πρόσθετοι περιορισμοί που αποσκοπούν στον έλεγχο της έντασης κάθε χρήσης. γ) Οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης του προς αξιοποίηση ακινήτου. δ) Ειδικές ζώνες προστασίας και ελέγχου στα οριοθετούμενα κατά τα ανωτέρω ακίνητα, εφόσον απαιτείται, στις οποίες μπορεί να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και λειτουργιών. ε) Οι περιβαλλοντικοί όροι του σχεδίου, σύμφωνα με την κατά νόμο προβλεπόμενη στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία καταρτίζεται και δημοσιοποιείται κατά τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο. 2. (όπως το πρώτο εδάφιο της εν λόγω παραγράφου 2 αντικαταστάθηκε με την παρ. 5α του άρθρου τρίτου του ν. 4092/2012) Για την έγκριση των σχεδίων της προηγούμενης παραγράφου υποβάλλεται στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών αίτηση από τον κύριο του ακινήτου ή τον δικαιούχο εμπράγματος δικαιώματος ή τον κάτοχο δικαιώματος περιουσιακής φύσης ή δικαιώματος διαχείρισης και εκμετάλλευσης ή τον έλκοντα εξ αυτών δικαιώματα..., η οποία συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά: α) Μελέτη στην οποία παρουσιάζεται και αξιολογείται το υφιστάμενο ρυθμιστικό καθεστώς του προς αξιοποίηση ακινήτου (χωροταξικό, πολεοδομικό, αναπτυξιακό κλπ.) ιδίως από απόψεως επικαιρότητας, συνέργειας, συμπληρωματικότητας και βιωσιμότητας των σχετικών ρυθμίσεων και τεκμηριώνεται, με βάση κριτήρια χωροταξικά, περιβαλλοντικά, χρηματοοικονομικά και εμπορικά, ο βέλτιστος χωρικός προορισμός του (χρήσεις γης, όροι δόμησης κλπ.), ο οποίος συνιστά και τη βασική επενδυτική του ταυτότητα για κάθε μεταγενέστερη πράξη αξιοποίησης, καθώς και οι γενικές κατευθύνσεις για την ενσωμάτωση της σχεδιαζόμενης επένδυσης στην περιβάλλουσα το δημόσιο ακίνητο περιοχή και τη συμβολή της στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Ως περιοχή μελέτης, ευρύτερη του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του ΕΣΧΑΔΑ, προσδιορίζεται τουλάχιστον η οικεία δημοτική ενότητα ή και οι δημοτικές ενότητες κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 3852/2010 οι οποίες τυχόν βρίσκονται σε λειτουργική εξάρτηση με αυτήν (όπως η εν λόγω περίπτωση α' τροποποιήθηκε με την παρ. 5β του άρθρου τρίτου του ν. 4092/2012). β) Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία συντάσσεται κατά το άρθρο 6 και δημοσιοποιείται κατά το άρθρο 7 της κοινής υπουργικής απόφασης (κ.υ.α.) 107017/2006 (Β'

1225). Ως αρμόδια αρχή για τις ανάγκες εφαρμογής του παρόντος νόμου νοείται η αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΕΥΠΕ) που ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 1 της πιο πάνω κ.υ.α.. Κατά τη σχετική διαδικασία διαβούλευσης, αντί των υπηρεσιών και οργανισμών που ορίζονται στην παράγραφο 4.1. του άρθρου 7 της ανωτέρω κ.υ.α., γνωμοδοτεί το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο είναι επιπλέον αρμόδιο να θέτει στη διάθεση του κοινού, όποτε του ζητούνται, τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου ΣΜΠΕ που του διαβιβάζεται από την αρμόδια αρχή. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 7 της ανωτέρω κ.υ.α., οι οποίες είναι άνω των 5 ημερών και έως 15 ημέρες, μειώνονται κατά 5 ημέρες, ενώ όλες οι υπόλοιπες κατά 10 ημέρες. Η αρμόδια αρχή διενεργεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση για τα δημόσια ακίνητα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου. 3. Η έγκριση των ΕΣΧΑΔΑ γίνεται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από εισήγηση του Κεντρικού Συμβουλίου Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας που προβλέπεται στο άρθρο 16 του παρόντος. 4. Με τα προεδρικά διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να τροποποιούνται εγκεκριμένα Ρυθμιστικά Σχέδια, ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ και άλλα σχέδια χρήσεων γης, εφόσον η τροποποίηση καθίσταται αναγκαία για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και την αποτελεσματική αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων, ιδίως στις περιπτώσεις που οι υφιστάμενες ρυθμίσεις και κατευθύνσεις είναι ασαφείς ή απορρέουν από ανεπίκαιρα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια. Ως ανεπίκαιρα νοούνται ιδίως τα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια που δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αξιολόγησης ή / και τροποποίησης ή αναθεώρησης μετά την πάροδο πέντε και πλέον ετών από την έγκριση ή την τελευταία αναθεώρηση ή τροποποίηση τους. 5. ... Άρθρο 13 – Χωροθέτηση επενδυτικού σχεδίου: 1. Για τη χωροθέτηση του επενδυτικού σχεδίου αξιοποίησης δημοσίου ακινήτου εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από αίτηση του κυρίου της επένδυσης. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται: α) Οι ειδικότερες κατηγορίες έργων, δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων που πρόκειται να ανεγερθούν στην έκταση του εγκεκριμένου ΕΣΧΑΔΑ του δημοσίου ακινήτου, καθώς και τα αναγκαία συνοδά έργα (έργα εξωτερικής υποδομής), όπως είναι ιδίως τα δίκτυα ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και οι οδοί προσπέλασης και οι κόμβοι σύνδεσης των δημοσίων ακινήτων με το εθνικό, περιφερειακό και επαρχιακό οδικό δίκτυο. β) Η γενική διάταξη των κτηρίων και εγκαταστάσεων με αναφορά σε τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1: 5.000 ή άλλης κατάλληλης κλίμακας (όπως η εν λόγω περίπτωση β' τροποποιήθηκε με την παρ. 26.α του άρθρου 28 του ν. 4280/2011, Α' 159). γ) (ως η εν λόγω περίπτωση αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 4062/2012, Α' 70, και τροποποιήθηκε με την παρ. 26.β του άρθρου 28 του ν. 4280/2014) Οι περιβαλλοντικοί όροι του επενδυτικού σχεδίου και των έργων εξωτερικής υποδομής, όπου απαιτείται, ύστερα από τήρηση της διαδικασίας που ορίζεται στις παραγράφους 2β και 3 του άρθρου 3 του ν. 4014/2011, πλην των υποπεριπτώσεων στστ' και ζζ'. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στην παράγραφο 2β του ανωτέρω άρθρου και οι οποίες είναι άνω των είκοσι (20) εργασίμων ημερών, μειώνονται κατά δέκα (10) εργάσιμες ημέρες. 2. ...».

11. Επειδή, το επενδυτικό σχέδιο «Ίτανος Γαία», στο οποίο αφορά το προσβαλλόμενο προεδρικό διάταγμα, έχει χαρακτηριστεί ως στρατηγική επένδυση με την υπ' αριθ. 17/20.9.2012 απόφαση

της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (ΔΕΣΕ) (Β' 3294), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 23/13.11.2013 απόφαση του ίδιου οργάνου (Β' 2931), αφορά δε στην κατασκευή και λειτουργία τουριστικών καταλυμάτων και ειδικών τουριστικών υποδομών που θα συνοδεύονται από διάφορες άλλες υποστηρικτικές εγκαταστάσεις. Το ακίνητο, στο οποίο σχεδιάζεται να πραγματοποιηθεί η επένδυση, ευρίσκεται πλησίον του Φοινικοδάσους «Βάι» και της Ιεράς Μονής «Παναγίας Ακρωτηριανής και Αγίου Ιωάννου Θεολόγου» (Τοπλού). Αποτελεί μία ενιαία έκταση στο Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης, εντάσσεται διοικητικά στη Δημοτική Ενότητα Ιτάνου του Δήμου Σητείας και εκτείνεται σε περιοχή που καταλήγει στη χερσόνησο Σίδερο, η οποία βρέχεται από το Κρητικό πέλαγος στα βόρεια και δυτικά και το στενό Κρήτης - Κάσου στα ανατολικά και νοτιοανατολικά. Η περιοχή, στην οποία σχεδιάζεται να αναπτυχθεί το επίδικο έργο, ανήκει κατά κυριότητα στο παρεμβαίνον κοινωφελές Εκκλησιαστικό Ίδρυμα «Παναγία η Ακρωτηριανή», που συστάθηκε από την Ιερά Μονή Τοπλού και την Ιερά Μητρόπολη Ιεραπόλυτης και Σητείας, κατανέμεται δε σε αριθμό γηπέδων, τα οποία ευρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως και εκτός ορίων οικισμού, και έχει παραχωρηθεί στην παρεμβαίνουσα εταιρεία «Loyalward Ltd». Ως προς την περιοχή αυτή ισχύει το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της νήσου Κρήτης (υπ' αριθ. 25291/25.6.2003 απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Β' 1486) και το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) του (τότε) Δήμου Ιτάνου, που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 6995/18.9.2009 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 498), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 7849πε/16.2.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 63), 5699πε/16.2.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 94), 2067/24.5.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 156) και 4192/7.11.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 330) αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης. Εξάλλου, η ευρύτερη περιοχή, εντός της οποίας κείται και η επίμαχη, έχει ενταχθεί στο ενιαίο ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000, σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Ειδικότερα, η περιοχή, στην οποία σχεδιάζεται να αναπτυχθεί το επίδικο έργο, κείται στο σύνολό της εντός περιοχής, συνολικής εκτάσεως 13.072,50 ha, που έχει χαρακτηριστεί ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερο (Άκρα Μαυροβούνι-Βάι-Άκρα Πλάκος) και θαλάσσια ζώνη», με κωδικό αριθμό GR4320006, με βάση την ανωτέρω οδηγία (βλ. απόφαση Επιτροπής 2006/613/ΕΚ, L 259, και άρθρο 9 παρ. 6 του ν. 3937/2011, Α' 60), ενώ μέρος αυτής εμπίπτει εντός της περιοχής «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης», η οποία έχει χαρακτηριστεί ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα, με κωδικό αριθμό GR4320009, κατά τις διατάξεις της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ [βλ. άρθρο 9 παρ. 6 του ν. 3937/2011 και παράρτημα Δ', το οποίο ενσωματώθηκε στα παραρτήματα του άρθρου 14 της υπ' αριθ. 37338/1807/1.9.2010 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 1495) με το άρθρο 5 της υπ' αριθ. Η.Π.8353/276/Ε103/17.2.2012 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 415)]. Περαιτέρω, πλησίον της περιοχής του σχεδίου υπάρχει το φοινικόδασος «Βάι», που έχει κηρυχθεί αισθητικό δάσος με το π.δ. 121/1973 (Α' 170) και κείται εντός των ορίων της προαναφερθείσης ΕΖΔ GR4320006, ενώ έκταση 3.437,5 στρεμμάτων στις δυτικές ακτές της χερσονήσου «Σίδερο» έχει χαρακτηριστεί ως δασική έκταση της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 998/1979.

12. Επειδή, με το άρθρο 1 παρ. 2 του προσβαλλομένου διατάγματος εγκρίνεται στο προαναφερθέν ακίνητο οργανωμένος υποδοχέας τουριστικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 περ. β υποπερ. εε) του ν. 4179/2013 (Α' 175). Με το άρθρο 2 του προσβαλλόμενου

διατάγματος ορίζεται, στην παρ. 1, ως βασικός χωρικός προορισμός του ακινήτου η χρήση «Τουρισμός-Αναψυχή» του άρθρου 11 παρ. Β περ. 1 του ν. 3986/2011 και, στην παρ. 2, καθορίζονται χρήσεις γης και όροι και περιορισμοί δομήσεως κατά ζώνες Α και Β, ως εξής: «α. Ζώνη Α: Περιοχή Τουρισμού – Αναψυχής αα) Στη ζώνη αυτή, εκτάσεως 8.937.304 τ.μ., επιτρέπονται οι ακόλουθες χρήσεις: i) τουριστικά καταλύματα (κύρια και μη κύρια, σύνθετα τουριστικά καταλύματα κ.λπ.), ii) ειδικές τουριστικές υποδομές και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις (συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, υδροθεραπευτήρια κ.λπ.), iii) ήπιες λιμενικές υποδομές (ενδεικτικά μόνιμες εγκαταστάσεις αγκυροβόλησης), iv) εμπορικά καταστήματα και καταστήματα παροχής υπηρεσιών, v) αθλητικές εγκαταστάσεις, vi) πολιτιστικές εγκαταστάσεις, vii) θρησκευτικοί χώροι, viii) περίθαλψη, ιδίως σταθμός παροχής πρώτων βοηθειών, ix) χώροι συνάθροισης κοινού, x) εστίαση, xi) αναψυκτήρια, xii) στάθμευση (κτίρια – γήπεδα), xiii) πεδίο προσγείωσης ελικοπτέρων, xiv) εγκαταστάσεις εκθεσιακών χώρων για την προώθηση τοπικών και βιολογικών προϊόντων και xv) κάθε άλλη συναφής χρήση, η οποία δεν μεταβάλλει τον γενικό προσδιορισμό του ακινήτου. Δεν επιτρέπονται χρήσεις κοινωνικής πρόνοιας, κέντρα διασκεδάσεως και καζίνο. Ως συναφείς χρήσεις νοούνται οι χρήσεις που αναδεικνύουν παραδοσιακές ασχολίες της περιοχής (όπως βιολογικές καλλιέργειες, εργαστήρια παραγωγής τοπικών προϊόντων και χειροτεχνίας) καθώς και εγκαταστάσεις τεχνικής υποδομής για την εξυπηρέτηση των χρήσεων του παρόντος άρθρου (όπως αφαλάτωση, φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, βιολογικός καθαρισμός λυμάτων). αβ) Εντός της Ζώνης Α καθορίζονται υποζώνες Α1 – χωροθέτησης τουριστικών εγκαταστάσεων και Α2 – υποστηρικτικών δραστηριοτήτων και υποδομών ως εξής: i) Στην υποζώνη Α1, συνολικής έκτασης 7.311.682 τ.μ., επιτρέπεται το σύνολο των αναφερόμενων στην υποπερίπτωση αα) χρήσεων τουρισμού – αναψυχής. Οι παραπάνω χρήσεις iii έως και xiii λειτουργούν στο πλαίσιο των τουριστικών καταλυμάτων ή των υποδομών. ii) Στην υποζώνη Α2, συνολικής έκτασης 1.625.622 τ.μ., επιτρέπεται το σύνολο των προαναφερόμενων χρήσεων τουρισμού – αναψυχής, πλην των εγκαταστάσεων διαμονής των τουριστικών καταλυμάτων. ... αγ) Εφαρμόζεται κλιμακωτός μικτός συντελεστής δόμησης για έκταση έως 2.000 στρέμματα 0,05, για έκταση από 2.000-4.000 στρέμματα 0,03 και για το υπόλοιπο της έκτασης 0,01, ενιαία στη Ζώνη Α του ακινήτου (όχι ανά γήπεδο) με μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση και μέγιστη επιτρεπόμενη κάλυψη 108.000 τ.μ. στο σύνολο της εκτάσεως της Ζώνης Α. Για τον υπολογισμό των επιφανειών που προσμετρώνται στη μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση και κάλυψη των 108.000 τ.μ. εφαρμόζεται ο Νέος Οικοδομικός Κανονισμός Ν. 4067/2012. αδ) Εντός της Ζώνης Α οι κτιριακές εγκαταστάσεις αναπτύσσονται σε θύλακες. Το σύνολο της έκτασης των θυλάκων ανάπτυξης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει αθροιστικά το 25% της Ζώνης Α. Η έκταση κάθε θύλακα ανάπτυξης ορίζεται από τις προσμετρούμενες στη δόμηση κατά ΝΟΚ εγκαταστάσεις του θύλακα και τις μεταξύ αυτών εκτάσεις (ενδεικτικά αδόμητοι και ελεύθεροι χώροι, χώροι στάθμευσης, κήποι κ.λπ.). Στην έκταση των θυλάκων δεν προσμετράται το γήπεδο γκολφ... Σε κάθε υποπεριοχή των υποζωνών Α1 και Α2 επιτρέπεται η χωροθέτηση περισσότερων του ενός θυλάκων ανάπτυξης. Επιπλέον για κάθε μία από τις τρεις υποπεριοχές της υποζώνης Α1 που βρίσκονται (α) βόρεια της αρχαιολογικής θέσης Ίτανος και εκατέρωθεν της οδού που οδηγεί στη ναυτική βάση Κυριαμάδι (εκτάσεως 1.094.234 τ.μ.), (β) στη δυτική – νοτιοδυτική πλευρά του ακινήτου (πλησίον του όρμου Αντζικιάρι – εκτάσεως 548.654,1 τ.μ.), και (γ) στη δυτική–βορειοδυτική πλευρά του ακινήτου (πλησίον όρμου Μαγατζέ εκτάσεως 184.915,9 τ.μ.) το σύνολο της έκτασης των θυλάκων ανάπτυξης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 20% της κάθε υποπεριοχής. β) Ζώνη Β: Ειδική ζώνη προστασίας

φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου και φυσιολατρικής αναψυχής Στη ζώνη αυτή, συνολικής έκτασης 13.183.045 τ.μ. επιτρέπονται δράσεις φυσιολατρικής αναψυχής (περιηγητικός, πεζοπορικός τουρισμός κ.λπ.), αγροτικές δραστηριότητες φιλικές προς το περιβάλλον, δίκτυα μονοπατιών και παρατηρητήρια, εξασφαλίζονται διαδρομές και οργανωμένη προσβασιμότητα σε αρχαιολογικούς χώρους, προστατεύεται και αναδεικνύεται το φυσικό περιβάλλον. Εντός της Ζώνης Β καθορίζονται υποζώνες Β1, Β2, Β3, Β4 και Β5 ως εξής: βα) Β1 – υποζώνη προστασίας λεκάνης απορροής του φοινικοδάσους Βάι: i) Στην υποζώνη αυτή, συνολικής έκτασης 4.826.435 τ.μ. επιτρέπονται η βιολογική υπαίθρια καλλιέργεια, η ελεγχόμενη βόσκηση ζώων σε εκτατική μορφή και οι αναγκαίες σχετικές εγκαταστάσεις (αποθήκες, στέγαστρα), η συντήρηση και βελτίωση του υφισταμένου οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέου, εφόσον δεν επηρεάζεται δυσμενώς η υδρογεωλογία της περιοχής και η αισθητική του τοπίου, η κατασκευή και διέλευση δικτύων τεχνικής υποδομής, εφόσον δεν επηρεάζεται η υδρολογία της περιοχής, η εγκατάσταση ελαφράς υποδομής για την σήμανση και την περιβαλλοντική ενημέρωση των επισκεπτών, η εκτέλεση έργων και δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων της περιοχής, η διενέργεια αρχαιολογικών ανασκαφών και ερευνών, η επισκευή και συντήρηση υφιστάμενων κτισμάτων. Ως προς τη δασική έκταση (επιφανείας 20 στρ. περίπου) εντός της υποζώνης Β1 ισχύουν και οι δεσμεύσεις της δασικής νομοθεσίας. ii) Ειδικά για τις εγκαταστάσεις (π.χ. αποθήκες, στέγαστρα) που σχετίζονται με την χρήση βιολογικής καλλιέργειας και βόσκησης ζώων τίθεται περιορισμός επιφάνειας 20 τ.μ. και μέγιστου ύψους 2,5 μ. Οι παραπάνω εγκαταστάσεις επιτρέπονται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μ. από τα όρια της ζώνης του αισθητικού δάσους Φοινικοδάσους Βάι, ... Η μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση για το σύνολο της υποζώνης Β1 ανέρχεται σε 800 τ.μ. ββ) Β2 – υποζώνη ειδικών όρων προστασίας φυσικού κεφαλαίου: Στην υποζώνη αυτή, συνολικής έκτασης 4.548.005 τ.μ. επιτρέπονται η βιολογική υπαίθρια καλλιέργεια, η ελεγχόμενη βόσκηση ζώων σε εκτατική μορφή, η συντήρηση και βελτίωση του υφισταμένου οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέου, εφόσον δεν επηρεάζεται δυσμενώς η υδρογεωλογία της περιοχής και η αισθητική του τοπίου, η κατασκευή και διέλευση δικτύων τεχνικής υποδομής, εφόσον δεν επηρεάζεται η υδρολογία της περιοχής, η εγκατάσταση ελαφράς υποδομής για την σήμανση και την περιβαλλοντική ενημέρωση των επισκεπτών, η εκτέλεση έργων και δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων της περιοχής, η διενέργεια αρχαιολογικών ανασκαφών και ερευνών, καθώς και η επισκευή και συντήρηση υφιστάμενων κτισμάτων. Στην υποζώνη Β2 οριοθετούνται οι εξής ειδικές περιοχές που διέπονται από τα εκάστοτε ισχύοντα καθεστώτα προστασίας τους, στις οποίες απαγορεύεται η δόμηση και επιτρέπεται μόνο η διατήρηση και συντήρηση υφιστάμενων κτισμάτων πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος: i) Β2α–: Ειδική Περιοχή Ιεράς Μονής Τοπλού και Ιερού Ναού Προφήτη Ηλία, έκτασης 63.261 τ.μ.. Οποιαδήποτε παρέμβαση γίνεται κατόπιν εγκρίσεως από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων. ii) Β2β Ειδική Περιοχή Προστασίας Υγροτόπου Μαριδάτη, έκτασης 6.690 τ.μ. Στην υποζώνη Β2β οποιαδήποτε επέμβαση γίνεται μετά από περιβαλλοντική μελέτη και έχει σκοπό την προστασία και ανάδειξη του υγροτόπου. Επιτρέπεται η επιστημονική έρευνα και παρακολούθηση του οικοσυστήματος σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, με την προϋπόθεση ότι δεν προκαλούνται προβλήματα υποβάθμισης στο οικοσύστημα και μετά την σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας. Επιτρέπεται επίσης η εγκατάσταση συστήματος πυρασφάλειας. Δεν επιτρέπεται η κατασκευή έργων μόνιμης ή εποχιακής τουριστικής υποδομής ως και κάθε άλλη συναφής δραστηριότητα ή επέμβαση, ο

εμπλουτισμός της ενδημικής πανίδας και χλωρίδας, το κυνήγι, η βόσκηση, η κατασκήνωση, η χρήση φωτιάς, η υλοτομία, η κοπή, η εκρίζωση, η καταστροφή, η συλλογή και η μεταφορά φυτικών ειδών. iii) B2γ – Ζώνη κατά προτεραιότητα χωροθέτησης συνοδών εγκαταστάσεων ΑΠΕ, έκτασης 86.553 τ.μ. Νέες μικρές ανεμογεννήτριες που τυχόν απαιτηθούν για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των εγκαταστάσεων του σχεδίου χωροθετούνται κατά προτεραιότητα εντός της υποζώνης B2γ, στην οποία κατά τα λοιπά ισχύουν όλοι οι περιορισμοί της υποζώνης B2.

βγ) B3 – υποζώνη αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, συνολικής έκτασης 283.423 τ.μ.. Στην υποζώνη B3 επιτρέπεται η δόμηση, μετά από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας, μικρής κλίμακας κτισμάτων για την πολιτιστική ενημέρωση των επισκεπτών με συνολική επιτρεπόμενη δόμηση 200 τ.μ. βδ) B4 – υποζώνη δασικών εκτάσεων, συνολικής έκτασης 2.469.234 τ.μ., στην οποία ισχύουν τα οριζόμενα από τη δασική νομοθεσία. βε) B5– υποζώνη προστασίας ακτών, συνολικής έκτασης 1.055.947 τ.μ., στην οποία επιτρέπεται η εγκατάσταση ελαφράς υποδομής για την σήμανση και την περιβαλλοντική ενημέρωση των επισκεπτών, η συντήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέου εάν απαιτείται για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας, καθώς για την πρόσβαση στις ακτές, η κατασκευή και διέλευση δικτύων τεχνικής υποδομής, η εκτέλεση έργων και δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων της περιοχής, η διενέργεια αρχαιολογικών ανασκαφών και ερευνών, η ένταξη των απαραίτητων συνοδευτικών έργων και δικτύων για την λειτουργία των εγκαταστάσεων ασφαλάτωσης, οι κατασκευές πρόσβασης προς τις ήπιες λιμενικές υποδομές, διαμορφώσεις για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών σε περιοχές με άμεση χωρική εξάρτηση με τους θύλακες ανάπτυξης των τουριστικών εγκαταστάσεων και υποδομών, οι οποίοι θα προσδιοριστούν κατά τον λεπτομερή σχεδιασμό των τουριστικών έργων και των συνοδών εγκαταστάσεων που χωροθετούνται εντός της Ζώνης Α στο στάδιο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Στην υποζώνη B5 δεν επιτρέπεται η δόμηση. βστ) Ως προς το τμήμα του υπό επέκταση Καταφυγίου Άγριας Ζωής εντός της Ζώνης Β (συνολικής εκτάσεως 162.906,76 τ.μ.) ισχύουν και οι δεσμεύσεις του Ν. 3937/2011. γ) Τα κτίρια τοποθετούνται κατ' ελάχιστον στο εξωτερικό όριο της υποζώνης B5, εκτός εάν από τις κείμενες διατάξεις ορίζεται μεγαλύτερη απόσταση. δ) Επιβάλλονται οι ακόλουθοι περιορισμοί ως προς το μέγιστο ύψος κτιρίων: ... ε) Στο σύνολο του ακινήτου ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: εα) Σε περίπτωση κατασκευής κτιρίου με πρόσοψη μεγαλύτερη των 10,00μ. αυτή διασπάται μορφολογικά σε επιμέρους προσόψεις. Κατ' εξαίρεση, για κτίρια χρήσης κεντρικών εξυπηρετήσεων των τουριστικών εγκαταστάσεων το μέγιστο ενιαίο μήκος πρόσοψης ανέρχεται σε 15,00 μ. εβ) ... εγ) Τα υφιστάμενα μονοπάτια διατηρούνται και επισκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο. Σε περίπτωση διανοίξεως νέων δρόμων αποκαθίσταται η συνέχεια των μονοπατιών. Οι διαμορφώσεις μονοπατιών, οι αναβαθμοί και οι συμπαγείς περιφράξεις κατασκευάζονται από ανεπίχριστη τοπική πέτρα, και οι πρόχειρες περιφράξεις από πλέγμα με πασσάλους. εδ) Οι υφιστάμενες λιθόκτιστες περιφράξεις διατηρούνται και συντηρούνται. Οι νέες περιφράξεις κατασκευάζονται με ανεπίχριστη λιθοδομή ή με φυτεύσεις. Οι υφιστάμενες παλαιές λιθόκτιστες δεξαμενές νερού και τα λιθόκτιστα κτίσματα που εξυπηρετούσαν την κτηνοτροφία και την γεωργία (μητάτα, καταφύγια, βίγλες κ.λπ.) διατηρούνται και συντηρούνται. εε) Ενισχύονται οι φυτεύσεις τοπικών ενδημικών φυτών. Ειδικά για τη φύτευση φοινικόδενδρων επιτρέπεται αποκλειστικά το ενδημικό είδος «φοίνικας του Θεόφραστου (Phoenix theophrasti)». εστ) Οι επιτρεπόμενες περιφράξεις υλοποιούνται με τρόπο, ώστε να μην εμποδίζουν την ελεύθερη διέλευση των μικρών ζώων της άγριας ενδημικής πανίδας. εζ) Η διαμόρφωση των ακαλύπτων χώρων συντείνει στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

και γεωανάγλυφου με την ελαχιστοποίηση των εκσκαφών και τη διατήρηση κατά το δυνατόν φυσικών στοιχείων (φυτικά είδη, βράχια, κ.λπ.). στ) Η χάραξη νέου οδικού δικτύου κατά τις κείμενες διατάξεις ακολουθεί το φυσικό ανάγλυφο του εδάφους κατά το δυνατόν επί υφιστάμενων χωμάτινων οδών. Είναι δυνατή η εκτροπή του οδικού δικτύου από το υφιστάμενο ίχνος του στη φάση του λεπτομερούς σχεδιασμού των έργων που χωροθετούνται εντός του ακινήτου, εφόσον αυτό απαιτηθεί από τον σχεδιασμό των τουριστικών εγκαταστάσεων ή τα τεχνικά χαρακτηριστικά χάραξής τους ή για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας ή πρόσβασης στις ακτές. ζ) ... η) ...».

13. Επειδή, το άρθρο 24 του Συντάγματος ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. ... 2. Η χωροταξική αναδιάρθρωση της Χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών γενικά περιοχών υπάγεται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του Κράτους, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης. Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης. ... 6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος...». Περαιτέρω, το Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 106 παρ. 1 ότι «Για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη Χώρα, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την οικονομική ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας. Λαμβάνει τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, από την ατμόσφαιρα και τα υπόγεια ή υποθαλάσσια κοιτάσματα, για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή ιδίως της οικονομίας των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών».

14. Επειδή, σε εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής για χωροταξικό σχεδιασμό εκδόθηκε αρχικώς ο ν. 360/1976 (Α' 151) και στη συνέχεια ο ν. 2742/1999 (Α' 207) «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις». Στο άρθρο 6 του εν λόγω νόμου περιλαμβάνονταν ειδικότερες ρυθμίσεις σχετικά με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, το οποίο ορίσθηκε ως «σύνολο κειμένων ή και διαγραμμάτων, με το οποίο: α) καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν την μακροπρόθεσμη χωρική ανάπτυξη και διάρθρωση του εθνικού χώρου, β) ... και γ) προσδιορίζονται, με προοπτική δεκαπέντε (15) ετών, οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου» (παρ. 1). Στο άρθρο 7 προβλέφθηκαν τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, τα οποία ορίσθηκαν ως «σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων με τα οποία εξειδικεύονται ή και συμπληρώνονται οι κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης που αφορούν την ανάπτυξη και οργάνωση του εθνικού χώρου» με ενδεικτική απαρίθμηση του ειδικότερου αντικειμένου των εν λόγω πλαισίων. Στο άρθρο 8 προβλέφθηκαν τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού

και Αειφόρου Ανάπτυξης, ως προς τα οποία ορίσθηκε ειδικότερα ότι «1. Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης καταρτίζονται για κάθε περιφέρεια της χώρας και αποτελούν σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων με τα οποία: α) καταγράφεται και αξιολογείται η θέση της περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο, ο ρόλος της σε εθνικό επίπεδο και σε σύγκριση με άλλες περιφέρειες και οι λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα που έχει ή μπορεί να αναπτύξει, β) καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου στο επίπεδο της περιφέρειας, γ) ... και δ) προσδιορίζονται, με προοπτική δεκαπέντε (15) ετών, οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου στο επίπεδο της περιφέρειας, οι οποίες θα προωθούν την ισότιμη ένταξή της στον ευρύτερο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο. Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης υποδεικνύουν ειδικότερα τις κατευθύνσεις για τη χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων και υπηρεσιών διοικητικής, κοινωνικής και τεχνικής υποδομής περιφερειακού και διανομαρχιακού ενδιαφέροντος, καθώς και τις κατευθύνσεις για τη διοικητική και οικονομική ανασυγκρότηση του περιφερειακού χώρου και ιδίως αυτές που αφορούν στη δημιουργία βιώσιμων διοικητικών και αναπτυξιακών ενοτήτων σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο. Περιλαμβάνουν επίσης τις κατευθύνσεις και τα προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και ιδίως τις περιοχές, υπό μορφή εναλλακτικών δυνατοτήτων, στις οποίες θα αναζητηθεί κατά προτεραιότητα ο καθορισμός Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων, καθώς και τις περιοχές για τις οποίες αντίστοιχα απαιτείται ο καθορισμός Περιοχών Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων και Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων. ... Περιλαμβάνουν, τέλος, τις κατευθύνσεις για την ισόρροπη και αειφόρο διάρθρωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου, καθώς και τις βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιφέρειας. 2. Τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης... Επιδιώκουν παράλληλα την, σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιφέρειας, προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και διαρκούς ανάπτυξης της. ... 3 ... 4. ... 5. Τα Περιφερειακά Πλαίσια χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον από την αξιολόγηση που διενεργείται κατά την επόμενη παράγραφο προκύπτει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους 6. ...».

15. Επειδή, οι ανωτέρω διατάξεις καταργήθηκαν με το άρθρο 13α παρ. 1 περ. α' του ν. 4269/2014 «Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση – Βιώσιμη ανάπτυξη» (Α' 142), με τον οποίο διαρθρώθηκε ένα νέο πλαίσιο χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, που, κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού, θα απαντά στις σύγχρονες ανάγκες, θα θεραπεύει ζητήματα και συγκρούσεις, που είχαν ανακύψει στο πλαίσιο του προϊσχύσαντος νομοθετικού πλαισίου και θα θέτει τις βάσεις για την πραγματική προστασία του ανθρωπογενούς, φυσικού, πολιτιστικού και οικιστικού περιβάλλοντος με γνώμονα μια ανάπτυξη προς όφελος των επόμενων γενεών. Ειδικότερα, στο άρθρο 1 του νόμου αυτού προσδιορίζεται η έννοια του «συστήματος χωρικού σχεδιασμού» ως του συνόλου των χωροταξικών και πολεοδομικών πλαισίων και σχεδίων

που περιγράφονται στα άρθρα 5, 6, 7, 8 και 10 του νόμου αυτού, όπως αυτά διαρθρώνονται συστηματικά και ιεραρχούνται σε επίπεδα με βάση τη γεωγραφική κλίμακα στην οποία αναφέρονται, την αποστολή και το περιεχόμενό τους (περ. α'), του «στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού» ως του σχεδιασμού «με τον οποίο τίθενται, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, οι μεσοπρόθεσμοι ή και μακροπρόθεσμοι στόχοι της ανάπτυξης και οργάνωσης του χώρου, καθώς και οι γενικές κατευθύνσεις για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών ασκήσεως παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και των περιοχών προστασίας, σε εθνική ή περιφερειακή κλίμακα» και ο οποίος «δύναται να περιλαμβάνει και ειδικότερες ρυθμίσεις αμέσου εφαρμογής με σκοπό τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη, καθώς και την προστασία των παραπάνω περιοχών» (περ. β'), του «ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού» ως του σχεδιασμού «με τον οποίο καθορίζονται οι κανόνες για τη χρήση, τη δόμηση και την εν γένει εκμετάλλευση του εδάφους σε εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως περιοχές» (περ. γ') και των «οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων» ως των περιοχών «που αναπτύσσονται βάσει ενιαίου σχεδιασμού προκειμένου να λειτουργήσουν κατά κύρια ή αποκλειστική χρήση ως οργανωμένοι χώροι ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων», στους οποίους περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) του άρθρου 12 του ν. 3986/2011 και τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) του άρθρου 24 του ν. 3894/2010 (περ. δ'), τα οποία είχαν χαρακτηριστεί ως «οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων» με το άρθρο 1 παρ. 1 περ. α υποπερ. δδ του ν. 4179/2013 (Α' 175). Στο άρθρο δε 2 του ανωτέρω νόμου ορίζονται τα εξής: «1. Ο χωρικός σχεδιασμός ασκείται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και διακρίνεται, ανάλογα με το περιεχόμενό του, σε στρατηγικό ή ρυθμιστικό. 2. Στην κατηγορία του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού υπάγονται τα Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια του άρθρου 5 και τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια του άρθρου 6. 3. Στην κατηγορία του ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού υπάγονται τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια του άρθρου 7, τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια του άρθρου 8 και τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής του άρθρου 10». Περαιτέρω, ο ως άνω νόμος ορίζει τα εξής: Άρθρο 5 παρ. 1: «Τα Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια αποτελούν σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων, με τα οποία παρέχονται οι κατευθύνσεις του στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο για α) Τη χωρική οργάνωση των κύριων εθνικών πόλων και αξόνων ανάπτυξης, ... β) Τη χωρική διάρθρωση και δομή του οικιστικού δικτύου της Χώρας. γ) Τη χωρική διάρθρωση τομέων ή κλάδων παραγωγικών δραστηριοτήτων και γενικότερα τομέων ανάπτυξης εθνικής σημασίας. δ) ... ε) Τη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση περιοχών του εθνικού χώρου που έχουν ιδιαίτερη σημασία από χωροταξική, περιβαλλοντική, αναπτυξιακή ή κοινωνική άποψη, όπως είναι ιδίως οι παράκτιες, θαλάσσιες και νησιωτικές περιοχές, ... στ) Την προώθηση σχεδίων, προγραμμάτων ή έργων χωρικής ανάπτυξης μείζονος σημασίας. ζ) ...». Άρθρο 6: «1. α) Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια αποτελούν σύνολα κειμένων ή και διαγραμμάτων, με τα οποία παρέχονται οι κατευθύνσεις του στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο για: αα) την ανάδειξη και αξιοποίηση των ιδιαίτερων αναπτυξιακών χαρακτηριστικών κάθε Περιφέρειας του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, όπως ιδίως της γεωργίας, του τουρισμού, του ορυκτού πλούτου, ββ) τη χωρική διάρθρωση των βασικών παραγωγικών τομέων και κλάδων, ιδίως αυτών που επηρεάζουν σημαντικά τη φυσιογνωμία της Περιφέρειας, γγ) τη χωρική διάρθρωση των περιφερειακών δικτύων μεταφορών και της λοιπής τεχνικής υποδομής περιφερειακού ενδιαφέροντος, δδ) τη χωρική οργάνωση του περιφερειακού οικιστικού δικτύου,

εε) την οικιστική ανάπτυξη και την εσωτερική οργάνωση και ανασυγκρότηση του αστικού χώρου, στστ) την ανάδειξη, προβολή και προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και του οικιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, εκάστης Περιφέρειας, ζζ) τον προσδιορισμό ενεργών παρεμβάσεων και προγραμμάτων χωροταξικού και αστικού χαρακτήρα, όπως ιδίως οι Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων και τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων. β) ... γ) Στα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια περιλαμβάνονται και οι εγκεκριμένοι οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων... 2. α) Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια οφείλουν να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις των Εθνικών Χωροταξικών Πλαισίων, τις οποίες μπορεί και να εξειδικεύουν ή και να συμπληρώνουν εφόσον υπάρχει ρητή προς τούτο πρόβλεψη από τα οικεία Εθνικά Χωροταξικά Πλαίσια. Κατά την κατάρτισή τους λαμβάνονται υπόψη οι άξονες και οι στόχοι της Εθνικής Χωροταξικής Στρατηγικής, το περιφερειακό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας. β) ... 3. ... 4. ... 5. α) Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων. Για το σκοπό αυτόν, συντάσσει ανά πενταετία τουλάχιστον εκθέσεις παρακολούθησης, στις οποίες αναφέρονται ο τρόπος εφαρμογής, πιθανά προβλήματα που παρουσιάστηκαν, καθώς και ο βαθμός ενσωμάτωσης των κατευθύνσεών τους στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού. Στις ίδιες εκθέσεις υποδεικνύονται ενέργειες και δράσεις που κατά περίπτωση απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή των Περιφερειακών Στρατηγικών και επισημαίνονται ενέργειες και δράσεις που δεν εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις τους. ... β) ... 6.α) Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον προκύπτει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη από τις εκθέσεις παρακολούθησης. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους, με στόχο τη βελτίωση και την επικαιροποίησή τους, προκειμένου: αα) να αντιμετωπισθούν ζητήματα που ανακύπτουν από την προώθηση ή εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων διεθνούς, ευρωπαϊκού, διασυνοριακού, διακρατικού ή διαπεριφερειακού χαρακτήρα, ββ) να καθορισθούν κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση εξαιρετικών αναγκών από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές και κινδύνους στο επίπεδο της οικείας Περιφέρειας, γγ) να αντιμετωπισθούν εξαιρετικές και απρόβλεπτες ανάγκες και νέα δεδομένα, για έργα εθνικής ή περιφερειακής σημασίας ή έργα και δράσεις εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων, τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στον αρχικό σχεδιασμό, δδ) να προσαρμοσθούν σε νέα δεδομένα και κατευθύνσεις χωρικού σχεδιασμού που προκύπτουν από την έγκριση, αναθεώρηση ή τροποποίηση Εθνικών Χωροταξικών Πλαισίων, εε) να προσαρμοσθούν σε σχετικές παρατηρήσεις και υποδείξεις των εκθέσεων παρακολούθησης. β) ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. α) Όπου στις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας αναφέρονται τα «Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης» νοούνται εφεξής τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια του παρόντος άρθρου. β) Η αναθεώρηση και τροποποίηση των εγκεκριμένων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης γίνεται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου». Άρθρο 7: «1. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια αποτελούν σύνολα κειμένων και διαγραμμάτων με τα οποία καθορίζονται οι γενικές χρήσεις γης, οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής ενός πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α.. 2. Τα Τ.Χ.Σ. καλύπτουν την έκταση μίας ή και περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων ή και το σύνολο της έκτασης του οικείου δήμου. Δύναται

επίσης να εκπονούνται σε διαδημοτικό επίπεδο, έπειτα από σχετικές αποφάσεις των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων. Τα Τ.Χ.Σ. εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού και περιέχουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους. 3. Με τα Τ.Χ.Σ. καθορίζονται για εκάστη δημοτική ενότητα οι ακόλουθες κατηγορίες περιοχών: α) ... β) Περιοχές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων: αα) ..., δδ) Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής εντάσσονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που τους διέπουν, και τυχόν εγκεκριμένοι οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων. γ) ... 4. Μετά την έγκριση των Τ.Χ.Σ., κάθε οικιστική, παραγωγική ή άλλη ανάπτυξη επιτρέπεται μόνον εφόσον είναι συμβατή με τις χρήσεις γης και τους λοιπούς όρους και περιορισμούς που καθορίζονται με αυτά. ... 5. ... 14. α) Όπου στις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας αναφέρεται το «Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο» ή το «Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης» νοείται εφεξής το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο του παρόντος άρθρου. β) ...». Άρθρο 8: «1. Για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχών ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων που μπορεί να λειτουργήσουν ως υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων υπερτοπικής κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας ή για τις οποίες απαιτείται ειδική ρύθμιση των χρήσεων γης και των λοιπών όρων ανάπτυξής τους, καταρτίζονται Ειδικά Χωρικά Σχέδια (Ε.Χ.Σ). Τα Ε.Χ.Σ. αποτελούν σύνολα κειμένων και διαγραμμάτων με τα οποία καθορίζονται χρήσεις γης, γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται ώστε να καταστούν οι εν λόγω περιοχές κατάλληλες είτε για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων είτε για την πραγματοποίηση προγραμμάτων και παρεμβάσεων μεγάλης κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας. 2. Τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια εντάσσονται ιεραρχικά στο ίδιο επίπεδο σχεδιασμού με τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια. 3. α) ... β) Κατά την κατάρτιση των Ε.Χ.Σ. λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις των εγκεκριμένων Εθνικών και των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων καθώς και οι κατευθύνσεις της οικείας αναπτυξιακής πολιτικής. γ) ... 4. Με τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια μπορεί να τροποποιούνται προγενέστερα Τοπικά Χωρικά Σχέδια και τυχόν ισχύουσες για την περιοχή του σχεδίου γενικές και ειδικές πολεοδομικές ρυθμίσεις, ιδίως όσον αφορά τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και όρους και περιορισμούς δόμησης εφόσον η τροποποίηση καθίσταται αναγκαία εν όψει του ειδικού χαρακτήρα της επιδιωκόμενης ανάπτυξης, τεκμηριώνεται ειδικώς στην οικεία για κάθε ειδικό σχέδιο μελέτη και δεν ανατρέπει πάντως τη χωροταξική λειτουργία της ευρύτερης περιοχής, όπως αυτή προσδιορίζεται στα οικεία Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια. 5. ... 11. Ειδικά Χωρικά Σχέδια, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αποτελούν και ... τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) του άρθρου 12 του ν. 3986/2011, τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) του άρθρου 24 του ν. 3894/2010, τα Τοπικά ρυμοτομικά σχέδια του άρθρου 26 του ν. 1337/1983. Για το σχεδιασμό και τη χωρική οργάνωση των πιο πάνω περιοχών εφαρμόζονται οι οικείες για κάθε κατηγορία υποδοχέα διατάξεις καθώς και οι ρυθμίσεις των παραγράφων 4, 5 και 6 του παρόντος άρθρου...». Άρθρο 10: «1. Για την πολεοδόμηση ορισμένης περιοχής απαιτείται η σύνταξη και έγκριση Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής, με το οποίο εξειδικεύονται, σε κλίμακα πόλης ή οικισμού ή τμημάτων αυτών ή σε ζώνες και περιοχές ειδικών χρήσεων, οι ρυθμίσεις των Τοπικών ή Ειδικών Χωρικών Σχεδίων περί χρήσεων γης και όρων δόμησης και καθορίζονται επακριβώς οι κοινόχρηστοι, κοινωφελείς και οικοδομήσιμοι χώροι της προς πολεοδόμησης περιοχής καθώς και τα διαγράμματα των δικτύων υποδομής. 2. Για την κατάρτιση Ρυμοτομικών Σχεδίων Εφαρμογής απαιτείται η ύπαρξη εγκεκριμένων Τοπικών ή Ειδικών Χωρικών Σχεδίων των άρθρων 8 και 9 του παρόντος. 3. ... 7.

Όπου στις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας αναφέρεται η «Πολοδομική Μελέτη» νοείται εφεξής το Ρυμοτομικό Σχέδιο Εφαρμογής του παρόντος άρθρου».

16. Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 4269/2014 προκύπτουν τα εξής: Τα Εθνικά και τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, τα οποία υπάγονται στην κατηγορία του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού, περιλαμβάνουν αφενός επιλογές στρατηγικού χαρακτήρα, συναρτώμενες με μεσοπρόθεσμους ή μακροπρόθεσμους στόχους εντασσόμενους στα προγράμματα εθνικής/διαπεριφερειακής και περιφερειακής αναπτύξεως, και αφετέρου γενικές κατευθύνσεις για την διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών ασκήσεως παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και των περιοχών προστασίας, και, ενδεχομένως, ειδικότερες ρυθμίσεις αμέσου εφαρμογής, για την χωρική οργάνωση, την ανάπτυξη και την προστασία των ανωτέρω περιοχών. Νομική δεσμευτικότητα αναπτύσσουν τόσο οι γενικές κατευθύνσεις, αν και καταλείπουν ευρύτατη ευχέρεια κατά την εφαρμογή τους από τα αρμόδια όργανα της Διοικήσεως, όσο και οι ειδικότερες ρυθμίσεις αμέσου εφαρμογής, κατά τρόπον ώστε να μην ανατρέπονται οι βασικές επιλογές και η συνολική ισορροπία των σχεδίων αυτών (πρβλ. ΣτΕ 7μ. 357/2016, 4189-4193, 4249, 4966, 4982-6/2014, 1421-2, 4013, 4784-5/2013 για τα ειδικά χωροταξικά πλαίσια κατά τον ν. 2742/1999 και ΣτΕ 7μ. 3078/2015 για τα περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια κατά τον Ν. 2742/1999). Περαιτέρω, με τον ρυθμιστικό χωρικό σχεδιασμό καθορίζονται οι κανόνες για την χρήση, την δόμηση και την εν γένει εκμετάλλευση του εδάφους σε εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως περιοχές, στον σχεδιασμό δε αυτόν υπάγονται αφενός μεν τα Τοπικά και τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια, τα οποία εντάσσονται ιεραρχικώς στο ίδιο επίπεδο χωρικού σχεδιασμού, και αφετέρου τα Ρυθμιστικά Σχέδια Εφαρμογής, με τη σύνταξη και έγκριση των οποίων εξειδικεύονται οι ρυθμίσεις των Τοπικών και των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων περί χρήσεων γης και όρων δομήσεως. Όπως συνάγεται δε από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 7 παρ. 2 εδ. γ' και 8 παρ. 3 περ. β' και παρ. 4 του ν. 4269/2014, τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια και τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια, ως εντασσόμενα στην κατηγορία του ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου στρατηγικού σχεδιασμού, δηλαδή με τις κατευθύνσεις των εγκεκριμένων Εθνικών και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, και να συμμορφώνονται προς τυχόν ειδικότερες, αμέσου εφαρμογής, ρυθμίσεις των εν λόγω Πλαισίων. Η υποχρέωση αυτή εναρμονίσεως με τις κατευθύνσεις των εν λόγω Πλαισίων και συμμορφώσεως με τυχόν ειδικότερες ρυθμίσεις αυτών ισχύει και για τα ΕΣΧΑΔΑ και τα ΕΣΧΑΣΕ, εφόσον και τα σχέδια αυτά υπάγονται στην έννοια των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, κατά το άρθρο 8 παρ. 11 του ν. 4269/2014, δηλαδή υπάγονται, όπως και τα λοιπά Ειδικά Χωρικά Σχέδια, στην κατηγορία του ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού, ο οποίος πρέπει να συμμορφώνεται προς τον στρατηγικό χωρικό σχεδιασμό. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η διάταξη του άρθρου 8 (παρ. 3 περ. β) του ν. 4269/2014 αντίκειται στο άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος, εφόσον δεν θεσπίζει υποχρέωση συμμορφώσεως των ΕΣΧΑΣΕ προς τα ανώτερα επίπεδα σχεδιασμού, από τα οποία μπορεί να αποκλίνουν, κατά τους αιτούντες, και για λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι οι δημοσιονομικοί, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι οι ρυθμίσεις των ΕΣΧΑΣΕ, τα οποία εντάσσονται στην ιεραρχική δομή του χωρικού σχεδιασμού στο επίπεδο των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, δεν δύνανται να αντίκεινται, για οποιονδήποτε λόγο, προς τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες ρυθμίσεις των Χωροταξικών Πλαισίων του στρατηγικού σχεδιασμού, ανάλογα, πάντοτε, με την προκύπτουσα από τα Πλαίσια αυτά

δεσμευτικότητα των κατευθύνσεων και ρυθμίσεων [βλ. ιδίως την παράγραφο 4 του άρθρου 8 του ν. 4269/2014, στην οποία ρητώς προβλέπεται ότι τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια μπορούν να τροποποιούν προγενέστερα Τοπικά Χωρικά Σχέδια, υπό την προϋπόθεση, πάντως, ότι δεν ανατρέπεται με την τροποποίηση αυτή «η χωροταξική λειτουργία της ευρύτερης περιοχής, όπως αυτή προσδιορίζεται στα οικεία Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια»]. Άλλωστε, δυνατότητα αποκλίσεως των ΕΣΧΑΣΕ (και των ΕΣΧΑΔΑ) από τον στρατηγικό χωρικό σχεδιασμό, που θεσπίζεται με τα Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια [κατά την εκπόνηση των οποίων λαμβάνονται υπόψη, αντιστοίχως, οι στόχοι της Εθνικής Χωροταξικής Στρατηγικής, το εκάστοτε ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, το εθνικό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική της Χώρας και άλλα αναπτυξιακά προγράμματα εθνικής ή διαπεριφερειακής κλίμακας (άρθρο 5 παρ. 2 περ. β' του ν. 4269/2014) και οι στόχοι της Εθνικής Χωροταξικής Στρατηγικής, το περιφερειακό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές (άρθρο 6 παρ. 2 περ. α' του ν. 4269/2014)], δεν προβλέπεται ούτε από το άρθρο 24 του αφορώντος τα ΕΣΧΑΣΕ ν. 3894/2010, όπως αυτό ισχύει, ούτε από τον ρυθμίζοντα τα ΕΣΧΑΔΑ ν. 3986/2011, σε διατάξεις του οποίου παραπέμπει ο ν. 3894/2010. Αντιθέτως, από το άρθρο 11 Κεφάλαιο Α παρ. 1 – 4 του ν. 3986/2011 συνάγεται ότι κατά την εκπόνηση ΕΣΧΑΔΑ, και, κατ' ακολουθία, και ΕΣΧΑΣΕ, λαμβάνεται υπόψη η χωροταξική πολιτική, η δε αξιοποίηση ακινήτων που προστατεύονται από την περιβαλλοντική και την αρχαιολογική νομοθεσία επιτρέπεται μόνον υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που θεσπίζει η διέπουσα τα ακίνητα αυτά ειδική νομοθεσία. Συνεπώς, αν θεωρηθεί ότι με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται αντίθεση στο άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος και του άρθρου 24 του ν. 3894/2010, που προέβλεψε τα ΕΣΧΑΣΕ, υπό την έννοια ότι επιτρέπει την απόκλιση αυτών από τις γενικές αρχές και κατευθύνσεις, που έχουν θεσπισθεί στο επίπεδο του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού, με την επίκληση σοβαρών λόγων δημοσίου συμφέροντος (εν προκειμένω του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας), ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος, διότι στηρίζεται σε εσφαλμένη νομική προϋπόθεση.

17. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη παραβιάζει τις ρυθμίσεις του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Κρήτης (ΠΠΧΣΑΑ Κρήτης), διότι η περιοχή, στην οποία σχεδιάζεται να πραγματοποιηθεί το επίμαχο έργο, δεν προορίζεται από το εν λόγω Πλαίσιο για τουριστική ανάπτυξη, καθώς έχει χαρακτηρισθεί ως περιοχή με φέρουσα ικανότητα φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου, σύμφωνα με την ενότητα Γ.3.3. και τον Χάρτη Π1 του Πλαισίου αυτού, ευρίσκεται εκτός σχεδίου – στόχος δε του ανωτέρω Πλαισίου είναι, σύμφωνα με την ενότητα Β.2.2. και Γ.1. αυτού, ο δραστικός αποκλεισμός της εκτός σχεδίου δόμησης και η άμεση οριοθέτηση των προστατευόμενων περιοχών – προστατεύεται πολλαπλώς από την περιβαλλοντική νομοθεσία και, τέλος, δεν περιλαμβάνεται στις περιοχές, για τις οποίες προτείνεται από το Πλαίσιο οποιασδήποτε μορφής τουριστική ανάπτυξη, είτε πρόκειται για ποιοτική αναβάθμισή της, είτε πρόκειται για αντιμετώπιση της ανάγκης ελέγχου αυτής, είτε πρόκειται για ήπια τουριστική ανάπτυξη. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, όπως έχει κριθεί και με την υπ' αριθ. 3920/2010 απόφαση της Ολομελείας του Δικαστηρίου (σκέψη 15), από τις γενικές και ειδικές κατευθύνσεις, καθώς και τις προτάσεις του ανωτέρω Περιφερειακού

Πλαισίου, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες, κατά περίπτωση, διαγραμμίσεις και απεικονίσεις των οικείων χαρτών, συνάγεται ότι η ευρύτερη περιοχή, στην οποία σχεδιάζεται ν' αναπτυχθεί το επίδοκο έργο – και η οποία συμπίπτει εν πολλοίς με την περιοχή, στην οποία επρόκειτο να αναπτυχθεί το έργο, στο οποίο αφορούσε η προσβληθείσα στην υπόθεση εκείνη απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων – προτείνεται ως περιοχή, στην οποία δύνανται, κατ' αρχήν, να αναζητηθούν εκτάσεις προσφερόμενες προς ήπια τουριστική ανάπτυξη, όπου αυτό κριθεί απόλυτα αναγκαίο, δηλαδή θεωρείται από το ως άνω Περιφερειακό Πλαίσιο ως περιοχή στην οποία επιτρέπεται κατ' αρχήν η ήπια τουριστική ανάπτυξη, όπως είναι και η σχεδιαζόμενη με το προσβαλλόμενο διάταγμα (βλ. κατωτέρω στη σκέψη 21 περί του χαρακτήρος της σχεδιαζομένης τουριστικής αναπτύξεως ως ήπιας).

18. Επειδή, για τη «βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της Χώρας» είχε εκδοθεί ο ν. 2508/1997 (Α' 124), που όριζε ότι η οικιστική οργάνωση και ο πολεοδομικός σχεδιασμός εναρμονίζονται με τις αρχές και τις κατευθύνσεις του αναπτυξιακού προγραμματισμού και του χωροταξικού σχεδιασμού (άρθρο 1 παρ. 2). Ως μέσα πολεοδομικού σχεδιασμού πρώτου επιπέδου ο ανωτέρω ν. 2508/1997 προέβλεπε τα ρυθμιστικά σχέδια και τα γενικά πολεοδομικά σχέδια για τον αστικό και τον περιαστικό χώρο και τα σχέδια χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) για τον μη αστικό χώρο (άρθρο 1 παρ. 3). Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ως άνω ν. 2508/1997, αντικείμενο των Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. είναι η οικιστική οργάνωση και ανάπτυξη της «ανοικτής πόλης» (ως «ανοικτή πόλη» νοείται σύνολο γειτονικών οικισμών του μη αστικού χώρου, καθένας από τους οποίους έχει πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους, σύμφωνα με την εκάστοτε τελευταία απογραφή). Οι ανωτέρω διατάξεις καταργήθηκαν με το άρθρο 13α παρ. 1 περ. β' του ν. 4269/2014, στο άρθρο 7 παρ. 14 περ. α' του οποίου ορίσθηκε περαιτέρω, όπως έχει ήδη εκτεθεί, ότι, όπου στις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας αναφέρεται, μεταξύ άλλων, το «Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης», νοείται το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο του άρθρου αυτού.

19. Επειδή, για την περιοχή του τέως Δήμου Ιτάνου (ήδη ΔΕ Ιτάνου Δήμου Σητείας) έχει εκδοθεί το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.) του (τότε) Δήμου Ιτάνου, που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 6995/18.9.2009 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 498), όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 7849πε/16.2.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 63), 5699πε/16.2.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 94), 2067/24.5.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 156) και 4192/7.11.2011 (ΦΕΚ τ. ΑΑΠ 330) αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης. Το άρθρο 3 της ανωτέρω αποφάσεως, μεταξύ άλλων, προβλέπει στο κεφάλαιο Π.1. Περιοχές Ειδικής Προστασίας (παράγραφος Β) και Ειδική Ζώνη Ήπιας – Βιώσιμης Ανάπτυξης (παράγραφος Γ). Οι Περιοχές Ειδικής Προστασίας διακρίνονται σε δύο ζώνες, την Ζώνη Ι – Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (Π.2.4.3.Ι.), η οποία περιλαμβάνει το αισθητικό δάσος «Βάι», την παραλιακή ζώνη και δύο νησίδες, και την Ζώνη ΙΙ – Περιοχή Προστασίας της Φύσης (Π.2.4.3.ΙΙ.), ως προς την οποία προβλέπονται τα εξής (μετά την τροποποίηση της εγκριτικής του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. αποφάσεως με την υπ' αριθ. 5699πε/16.2.2011 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης): Η Ζώνη αυτή «[Π]εριλαμβάνει ολόκληρη την υδρολογική λεκάνη που τροφοδοτεί τα ρέματα που εκβάλλουν

στην παραλία του Βάι, στην παραλία του αρχαιολογικού χώρου Ερημούπολης και στην παραλία “Ψιλή Άμμος”. Για την προστασία της περιοχής επιτρέπεται μόνο η εγκατάσταση ελαφράς υποδομής για την σήμανση και την περιβαλλοντική ενημέρωση των επισκεπτών. Στη Ζώνη αυτή επιτρέπονται μόνον τα ακόλουθα: • Η βιολογική υπαίθρια καλλιέργεια, η ελεγχόμενη βόσκηση ζώων σε εκτατική μορφή και οι αναγκαίες σχετικές εγκαταστάσεις (π.χ. αποθήκες, στέγαστρα)... • Η συντήρηση και βελτίωση του υφισταμένου οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέου με την προϋπόθεση να μην επηρεάζεται δυσμενώς η υδρογεωλογία της περιοχής και η αισθητική του τοπίου. • Η κατασκευή και διέλευση δικτύων τεχνικής υποδομής εφόσον δεν επηρεάζεται η υδρολογία της περιοχής. • Η εγκατάσταση ελαφράς υποδομής για την σήμανση και την περιβαλλοντική ενημέρωση των επισκεπτών. • Η εκτέλεση έργων και δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στη διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων της περιοχής. • Η διενέργεια αρχαιολογικών ανασκαφών και ερευνών. • Η διαμόρφωση χώρων στάθμευσης, οι ανάλογες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και οι ανάλογες υποδομές (κτηριακά κ.α.) ανάντι του Φοινικοδάσους... • Η επισκευή και συντήρηση υφισταμένων κτισμάτων, καθώς και η επέκτασή τους για λειτουργικούς λόγους σε περίπτωση χρήσης τους ως αγροτουριστικά καταλύματα...». Στην παράγραφο Γ του ίδιου ως άνω κεφαλαίου Π.1. του άρθρου 3 της εγκριτικής του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. αποφάσεως, που αφορά την Ειδική Ζώνη Ήπιας – Βιώσιμης Ανάπτυξης (Π.2.4.3.III), ορίζονται τα εξής: «Περιλαμβάνει [η ζώνη αυτή] όλο το χερσαίο τμήμα του ακρωτηρίου, περικλείει δε υφιστάμενες ανθρώπινες δραστηριότητες (οικισμούς, καλλιέργειες, αιολικά πάρκα, κ.λπ.). Δεν περιλαμβάνει τις εκτάσεις που οριοθετούνται ως Ζώνη Ι και Ζώνη ΙΙ και τα εγκεκριμένα όρια των οικισμών. Καταλαμβάνει έκταση 57.841 στρεμμάτων. Στη ζώνη αυτή επιτρέπονται οι χρήσεις και δραστηριότητες της εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχής σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία με τους ακόλουθους περιορισμούς: • Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση χρήσεων των ακόλουθων ομάδων χρήσεων (σύμφωνα με τον ν. 1650/1986, την υπ’ αριθμ. 15393/2332 απόφαση της 5.8.2002, ΦΕΚ 1022 Β’ ... και την υπ’ αριθμ. 13727/724/2003, ΦΕΚ Β’ 1087, απόφαση «Αντιστοίχιση των κατηγοριών των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων με τους βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στα πολεοδομικά διατάγματα»): – Εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες (λατομεία, εξόρυξη γύψου κ.λπ.). – Κτηνοτροφικές-πτηνοτροφικές δραστηριότητες της κατηγορίας Α1 και Α2 του Ν. 3698/08 (ΦΕΚ 198 Α) ... (όπως η περίπτωση αυτή διορθώθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου μόνου της υπ’ αριθ. 2067/2011 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης) – Βιομηχανικές ή βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, μέσης και υψηλής όχλησης. Από την απαγόρευση εξαιρούνται οι μονάδες τεχνικών υποδομών (αφαλάτωση, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων κ.λπ.). – Οργανωμένοι υποδοχείς βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων (ΒΙΠΑ – ΒΙΟΠΑ). – Νέες εγκαταστάσεις αιολικών πάρκων. Τα υφιστάμενα μπορούν να εκσυγχρονιστούν με πιθανή αύξηση του αριθμού και της ισχύος των ανεμογεννητριών στην υπάρχουσα έκταση. Από την απαγόρευση εξαιρούνται ανεμογεννήτριες που εξυπηρετούν τις νόμιμες χρήσεις. – Χ.Υ.Τ.Α. (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων). • Ειδικά για τις τουριστικές εγκαταστάσεις διαμονής (καταλύματα) η δόμηση προτείνεται να είναι συμβατή με την έννοια «ήπια τουριστική ανάπτυξη». Βασικό στοιχείο της έννοιας αυτής είναι ο καθορισμός συντελεστή δόμησης μικρότερου από το 1/2 αυτού που προβλέπουν οι αντίστοιχες διατάξεις για την εκτός σχεδίου δόμηση των τουριστικών εγκαταστάσεων...». Η αφορώσα τον συντελεστή δομήσεως ρύθμιση τροποποιήθηκε εν συνεχεία με τις υπ’ αριθ. 7849πε/18.2.2011 και 4192/7.11.2011 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης και προβλέφθηκαν οι ακόλουθοι

συντελεστές δόμησης (σ.δ.) για τουριστικές εγκαταστάσεις εντός και της Ειδικής Ζώνης Ήπιας – Βιώσιμης Ανάπτυξης: για γήπεδα εμβαδού μικροτέρου των 50 στρεμμάτων σ.δ. 0,09, για γήπεδα εμβαδού μικροτέρου των 100 στρεμμάτων σ.δ. 0,09 για τα πρώτα 50 στρέμματα και σ.δ. 0,06 για τα επόμενα στρέμματα και για γήπεδα εμβαδού μεγαλύτερου των 100 στρεμμάτων σ.δ. 0,09 για τα πρώτα 50 στρέμματα, σ.δ. 0,06 για τα επόμενα 50 στρέμματα και σ.δ. 0,04 για τα επόμενα στρέμματα. Όπως προκύπτει από την εγκριθείσα με το προσβαλλόμενο διάταγμα ΣΜΠΕ (βλ. 2.1.3.1, σελ. 2-20), η περιοχή, στην οποία σχεδιάζεται να πραγματοποιηθεί το επίμαχο έργο, εμπίπτει εν μέρει (ως προς την υποζώνη Β1) εντός της Περιοχής Ειδικής Προστασίας της Φύσης (Ζώνη II) του ανωτέρω Σ.Χ.Ο.Α.Α.Π. και κατά τα λοιπά στην προβλεπόμενη από εν λόγω σχέδιο Ειδική Ζώνη Ήπιας - Βιώσιμης Ανάπτυξης, στην οποία επιτρέπεται η ήπια τουριστική ανάπτυξη.

20. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι το εγκριθέν με το προσβαλλόμενο διάταγμα ΕΣΧΑΣΕ αντίκειται στις προβλέψεις του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. τέως Δήμου Ιτάνου, διότι μέρος του εμπίπτει εντός της Περιοχής (Ειδικής) Προστασίας της Φύσης (Ζώνη II Π.2.4.3.ΙΙ), στην οποία επιτρέπονται μόνο πολύ περιορισμένες δραστηριότητες και πάντως όχι οι διαλαμβανόμενες στο ΕΣΧΑΣΕ, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η Ζώνη II της Περιοχής Ειδικής Προστασίας της Φύσης του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. ταυτίζεται με την υποζώνη Β1 του ΕΣΧΑΣΕ, στην οποία προβλέπονται χρήσεις επιτρεπτές και κατά το Σ.Χ.Ο.Α.Α.Π. (βλ. τη σκέψη 12, όπου παρατίθενται οι αφορώσες στην υποζώνη Β1 του επιμάχου ΕΣΧΑΣΕ ρυθμίσεις, και την προηγούμενη σκέψη ως προς τις επιτρεπόμενες στην Ζώνη II του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. χρήσεις). Και τούτο ανεξαρτήτως αν ο ανωτέρω λόγος προβάλλεται λυσιτελώς, ενόψει του ότι το 8 παρ. 4 του ν. 4269/2014 προβλέπει ότι τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια, στα οποία υπάγονται και τα ΕΣΧΑΣΕ, μπορούν, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, να τροποποιούν προγενέστερα Τοπικά Χωρικά Σχέδια, στην έννοια των οποίων εντάσσονται (κατά το άρθρο 7 παρ. 14 περ. α΄ του ν. 4269/2014) και τα προβλεπόμενα στην προϊσχύουσα νομοθεσία Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. [ως προς την δυνατότητα τροποποίησης ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., ζωνών οικιστικού ελέγχου και άλλων σχεδίων χρήσεων γης με ΕΣΧΑΔΑ, και, επομένως, και με ΕΣΧΑΣΕ, βλ. άρθρο 12 παρ. 4 του ν. 3986/2011].

21. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι το εγκριθέν με το προσβαλλόμενο διάταγμα ΕΣΧΑΣΕ αντίκειται στις προβλέψεις του Σ.Χ.Ο.Α.Α.Π. τέως Δήμου Ιτάνου, διότι τμήμα του εντάσσεται στην Ειδική Ζώνη Ήπιας - Βιώσιμης Ανάπτυξης, ενώ οι προβλεπόμενες στο προσβαλλόμενο διάταγμα χρήσεις δεν εναρμονίζονται με την έννοια της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης. Ο λόγος αυτός, ανεξαρτήτως αν προβάλλεται λυσιτελώς, ενόψει της, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, δυνατότητας τροποποίησης Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. με μεταγενεστέρως εκπονούμενο ΕΣΧΑΣΕ, είναι, εν πάση περιπτώσει, απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο, διότι το επίμαχο ΕΣΧΑΣΕ δεν αντίκειται στην πρόβλεψη του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. περί ήπιας τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, όπως προκύπτει ειδικότερα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά του: α) Προβλέπεται συντελεστής δομήσεως πολύ μικρότερος από τον θεσπιζόμενο με το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. [με το προσβαλλόμενο διάταγμα προβλέπεται σ.δ. 0,05 για έκταση έως 2.000 στρέμματα, σ.δ. 0,03 για έκταση από 2.000-4.000 στρέμματα και σ.δ. 0,03 για το υπόλοιπο (και πολύ μεγαλύτερο τμήμα) της εκτάσεως • για τον θεσπιζόμενο με το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. σ.δ. βλ. την προηγούμενη παράγραφο], ο συντελεστής δε

αυτός δεν είναι εφαρμοστέος ανά γήπεδο, αλλά ενιαία για όλη την Ζώνη Α του ακινήτου, ενώ παράλληλα προβλέπεται μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση και μέγιστη επιτρεπόμενη κάλυψη 108.000 τ.μ. στο σύνολο της εκτάσεως της Ζώνης Α, συνολικής επιφάνειας 8.937.304 τ.μ. • παρόμοιοι περιορισμοί δεν προβλέπονται από το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.. β) Εντός της Ζώνης Α οι κτιριακές εγκαταστάσεις αναπτύσσονται σε θύλακες, το σύνολο δε της εκτάσεως αυτών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει αθροιστικά το 25% της Ζώνης Α', ενώ σε κάθε μια από τις τρεις υποπεριοχές της υποζώνης Α1 το σύνολο της εκτάσεως των θυλάκων ανάπτυξης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 20% της κάθε υποπεριοχής • παρόμοιοι περιορισμοί επίσης δεν προβλέπονται από το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.. Στην έκταση κάθε θύλακα ανάπτυξης προσμετρώνται οι προσμετρούμενες στη δόμηση κατά τον Νέο Οικοδομικό Κανονισμό εγκαταστάσεις και οι μεταξύ αυτών εκτάσεις (περιλαμβανομένων ενδεικτικά αδόμητων και ελεύθερων χώρων, χώρων στάθμευσης, κήπων κ.λπ.). γ) Με την προβαλλόμενη πράξη τίθενται ειδικότεροι πρόσθετοι περιορισμοί, μεταξύ άλλων αναφορικά με την τοποθέτηση, την μέγιστη πρόσοψη και το μέγιστο ύψος των ανεγερθησομένων κτισμάτων. και δ) Τμήματα της Ειδικής Ζώνης Ήπιας - Βιώσιμης Ανάπτυξης του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., στα οποία, σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο, θα ήταν δυνατή η δόμηση, και, ειδικότερα, η ανέγερση, μεταξύ άλλων, τουριστικών εγκαταστάσεων, έχουν χαρακτηριστεί με το επίμαχο ΕΣΧΑΣΕ ως υποζώνες της Ζώνης Β (πλην της υποζώνης Β1), στις οποίες δεν επιτρέπεται καθόλου η δόμηση κατά το εν λόγω σχέδιο. Όπως δε προκύπτει από τη μελέτη ΕΣΧΑΣΕ (σελ. Β-8 έως Β-12), εάν αντί του ΕΣΧΑΣΕ εφαρμόζονταν στο σύνολο της περιοχής του σχεδίου οι ρυθμίσεις του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., η επιτρεπόμενη δόμηση θα ήταν σχεδόν 5 φορές μεγαλύτερη, ανερχόμενη σε 524.089 τ.μ., λόγω αφενός των προβλεπόμενων στο Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. υψηλότερων συντελεστών δομήσεως, οι οποίοι ωστόσο είναι ήδη μειωμένοι περισσότερο από το μισό σε σύγκριση με τους συντελεστές δόμησης, που προβλέπονται με το άρθρο 1 του από 20.1.1998 π.δ. (Δ' 61) για την εκτός σχεδίου δόμηση τουριστικών εγκαταστάσεων (για γήπεδα μέχρι 50 στρέμματα 0,20, για γήπεδα μέχρι 100 στρέμματα, 0,20 για τα πρώτα 50 και 0,15 για τα επόμενα 50, και για γήπεδα πάνω από 100 στρέμματα, 0,20 για τα πρώτα 50, 0,15 για τα επόμενα 50 και 0,10 για τα επόμενα), και αφετέρου της ρητής προβλέψεως μέγιστης επιτρεπόμενης δομήσεως και καλύψεως 108.000 τ.μ. στο επίδικο σχέδιο. Ομοίως, εάν εφαρμόζονταν οι ρυθμίσεις του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. μόνον εντός της Ζώνης Α του ΕΣΧΑΣΕ, η δόμηση θα ήταν περίπου 3,5 φορές μεγαλύτερη, ανερχόμενη σε 360.992 τ.μ.

22. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος καθιερώνεται ειδικώς αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών στοιχείων που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική και εν γένει την πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Η προστασία αυτή συνίσταται κατ' αρχήν στη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων των παραπάνω μνημείων και στοιχείων, συνεπάγεται δε δυνατότητα επιβολής των αναγκών προς τον σκοπό τούτο μέτρων και περιορισμών της ιδιοκτησίας, αλλά και της οικονομικής δραστηριότητας. Εξειδικεύοντας την ανωτέρω συνταγματική επιταγή, ο νομοθέτης προέβλεψε τη δυνατότητα υπαγωγής σε ειδικό κανονιστικό καθεστώς του αναγκαίου για την προστασία των αρχαίων μνημείων περιβάλλοντος χώρου, με σκοπό την αποτροπή του κινδύνου βλάβης ή αλλοιώσεως των μνημείων από εξωτερικές επιδράσεις, καθώς επίσης και την αισθητική προβολή και ανάδειξή τους. Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 10 και 13 του ν. 3028/2002 (Α' 153), ο Υπουργός Πολιτισμού δύναται και να απαγορεύει κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει,

αμέσως ή εμμέσως, και δη τόσο από άποψη ασφάλειας όσο και από αισθητική άποψη, τις αρχαιότητες ή τα νεότερα μνημεία, με γνώμονα την εις το διηνεκές διατήρηση και προστασία τους και πάντοτε εν όψει αφενός του χαρακτήρα των προστατευτέων μνημείων και αφετέρου του συγκεκριμένου έργου που πρόκειται να επιχειρηθεί. Η έγκριση δηλαδή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία αποτελεί την προϋπόθεση εκδόσεως των τυχόν απαιτούμενων για τη λειτουργία των δραστηριοτήτων λοιπών διοικητικών πράξεων, χορηγείται μόνον εάν, κατά την αιτιολογημένη κρίση του αρχαιολογικού οργάνου, το έργο ή η δραστηριότητα, είτε καθ' εαυτό ή καθ' εαυτή είτε ενόψει των συνθηκών που υφίστανται στην περιοχή, δεν συνεπάγεται δυσμενείς επιπτώσεις στη διατήρηση, την προβολή και την εν γένει προστασία του μνημείου, αλλά και του χώρου που το περιβάλλει, και μάλιστα σε έκταση επαρκή για την ανάδειξή του (βλ. μεταξύ άλλων ΣτΕ 4189-4192/2014, 1170, 1492/2013, 1580, 3824/2007).

23. Επειδή, προβάλλεται ότι το προσβαλλόμενο διάταγμα αντίκειται στο άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος και στο ν. 3028/2002, διότι εγκρίνει την πραγματοποίηση σχεδίου και των περιλαμβανόμενων σε αυτό έργων είτε εντός είτε πλησίον περιοχών με μεγάλη αρχαιολογική σημασία. Ειδικότερα προβάλλεται ότι με την προσβαλλόμενη πράξη δεν διασφαλίζεται η προστασία των ακόλουθων αρχαιολογικών ευρημάτων : α) έξι αρχαιολογικών θέσεων στην περιοχή Τραβούνι εντός της Ζώνης Α1, β) πέντε αρχαιολογικών θέσεων στην περιοχή Αγκιναροκέφαλο εντός της Ζώνης Α1, γ) έξι αρχαιολογικών θέσεων στην περιοχή Κρύσταλλο-Βαμίες εντός των Ζωνών Α1 και Α2, δ) τριών αρχαιολογικών θέσεων στη θέση Μαγατζές-Αλατοπατέλα στη Ζώνη Α1, ε) πέντε αρχαιολογικών θέσεων στη θέση Ατζικιάρι εντός της Ζώνης Α1, στ) έξι αρχαιολογικών θέσεων στη θέση Στεφανές εντός των περιοχών Α1 και Α2, ζ) έξι αρχαιολογικών θέσεων στην περιοχή Βάι στη Ζώνη Α1 και η) επτά αρχαιολογικών θέσεων στην περιοχή Γυαλιές στη Ζώνη Α1.

24. Επειδή, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως - ανεξαρτήτως αν είναι ορισμένος, δεδομένου ότι με αυτόν δεν προσδιορίζεται η ακριβής τοποθεσία κάθε αρχαιολογικής θέσης, της οποίας γίνεται επίκληση, κατά τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο τοπικός συσχετισμός τους με τις ζώνες του επιμάχου σχεδίου, ενόψει του ότι οι θέσεις αυτές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος δεν συμπίπτουν με την περιγραφή της επιφανειακής έρευνας που έχει γίνει από την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή (βλ. το υπ' αριθ. 03184/9.9.2016 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου) – εν πάση περιπτώσει είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο διότι από το περιεχόμενο του φακέλου προκύπτει αφενός μεν ότι κατά την έκδοση του προσβαλλόμενου διατάγματος ελήφθησαν υπόψη, κατά τα εκτιθέμενα και στο προοίμιό του (αρ. 37-46), οι ήδη εκδοθείσες κατά τον χρόνο εκείνο πράξεις κηρύξεως αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους στην περιοχή του σχεδίου και αφετέρου ότι οι χώροι, που έχουν ήδη κηρυχθεί αρχαιολογικοί, ευρίσκονται εκτός των υποζωνών Α1 και Α2 της περιοχής, εντός της οποίας θα πραγματοποιηθεί το επίμαχο έργο. Εξάλλου, όπως εκτίθεται στο υπ' αριθ. 00585/1.4.2014 έγγραφο της ΚΔ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, οι μη ανασκαμμένες θέσεις που είχαν εντοπισθεί κατόπιν επιφανειακής έρευνας της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής είναι γνωστές στην εν λόγω υπηρεσία και οι σημαντικότερες από αυτές έχουν οριοθετηθεί ως αρχαιολογικοί χώροι. Περαιτέρω, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού (και

ειδικότερα η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων, η ΚΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, η 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας Νοτίου Ελλάδος και η Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς), στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την έγκριση της εγκριθείσης με το προσβαλλόμενο διάταγμα ΣΜΠΕ, δήλωσαν ότι δεν έχουν κατ' αρχήν αντίρρηση για την υλοποίηση του επίδικου σχεδίου, θέτοντας παράλληλα συγκεκριμένους και αναλυτικούς όρους για την έρευνα των περιοχών, όπου θα χωροθετηθούν σε επόμενο στάδιο συγκεκριμένα έργα, από τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες, προκειμένου να διασφαλισθεί η εκτέλεση των έργων αυτών χωρίς να προκληθεί άμεση ή έμμεση βλάβη και σε άλλα τυχόν ευρισκόμενα στην περιοχή και προστατευόμενα στοιχεία του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Εν συνεχεία, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, στην 13/15.4.2014 συνεδρίασή του, γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της εγκρίσεως της ΣΜΠΕ του επιμάχου σχεδίου υπό τους τεθέντες από τις ανωτέρω Υπηρεσίες όρους, οι οποίοι στη συνέχεια υιοθετήθηκαν από την υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΑΧ/Φ24/125185/75087/ 7913/3131/16.5.2014 απόφαση του Τμήματος Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας του Υπουργείου Πολιτισμού, με την οποία εγκρίθηκε η ανωτέρω ΣΜΠΕ, και περιελήφθησαν στο άρθρο 3 παρ. 1 περ. β' υποπερ. βδ' και περ. ζ' υποπερ. ζα' έως ζη' του προσβαλλόμενου π.δ. Ειδικότερα, οι διατάξεις αυτές προβλέπουν τα εξής: «1. ... β. Οι επιμέρους ειδικές χρήσεις και εγκαταστάσεις (εντός του πλαισίου των προβλέψεων του παρόντος), να χωροθετηθούν με τρόπο που να εξασφαλίζει: ... βδ. διασφάλιση ελεύθερης πρόσβασης στις ακτές, στους αρχαιολογικούς χώρους, στα πολιτιστικά στοιχεία, μέσα από το υφιστάμενο δημόσιο δίκτυο αλλά και μέσα από διαδρομές και στάσεις που θα διαμορφωθούν ως εσωτερικό δίκτυο του ακινήτου. Ειδικότερα, η πρόσβαση σε όλους ανεξαιρέτως τους αρχαιολογικούς χώρους και τις θέσεις στην περιοχή εκτέλεσης του εν λόγω έργου να παραμείνει ελεύθερη για τους υπαλλήλους της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και τους μελετητές... Επίσης, σε όσους χώρους μπορούν, κατά την κρίση των συναρμόδιων Εφορειών Αρχαιοτήτων, να καταστούν επισκέψιμοι, να υπάρχει η δυνατότητα απρόσκοπτης πρόσβασης και για το κοινό. γ. ... ζ. Για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, να διασφαλίζεται ότι η υλοποίηση και λειτουργία έργων και δραστηριοτήτων στην περιοχή του σχεδίου δεν θα ενέχει κινδύνους για την υποβάθμιση στοιχείων του πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού περιβάλλοντος. Ειδικότερα, κατά την αδειοδοτική ωρίμανση και την εκτέλεση εργασιών κατασκευής να τηρηθούν οι κάτωθι όροι και περιορισμοί: ζα. Θεσπίζεται περιμετρική ζώνη προστασίας ακτίνας 150 μ. γύρω από κάθε σημείο ως ακολούθως: i) από το μετόχι Στεφαναίς (Α1 υποζώνη), ii) από το μετόχι Καλαμάκι (εκτός των ορίων του ακινήτου), iii) από το όριο του αρχαιολογικού χώρου Μονής Τοπλού (στη νότια και νοτιοδυτική Α2 υποζώνη, ανατολικά και βορειοανατολικά του Προφήτη Ηλία), iv) από το ιερό κορυφής που βρίσκεται στην κορυφή Κεφάλα (υψόμετρο 183m) προς τον Όρμο Ατζικιάρη, v) από τα αρχαία λατομεία: ένα ανάμεσα στο Βάι και τον Όρμο Γκράντες, και το άλλο βόρεια του Μετοχίου «Καλαμάκι». Τυχόν έργα υποδομής ή δικτύων επιτρέπονται, εφόσον δεν θίγουν τα κτίσματα των μετοχίων. ζβ. Για τη χωροθέτηση κάθε είδους εγκαταστάσεων εντός των υποζωνών Α2 (βόρεια και βορειοανατολικά της Μονής Τοπλού) και Α1 – Α2 (βορειοανατολικά και βορειο- δυτικά του αρχαιολογικού χώρου της Ιτάνου) απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων υπηρεσιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002. ζγ. Για οποιαδήποτε παρέμβαση στην Β2α «Ειδική περιοχή Ιεράς Μονής Τοπλού και Ι.Ν. Προφήτη Ηλία» υποβάλλονται οι επιμέρους μελέτες, ώστε να εγκριθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002. ζδ. Για το σπήλαιο Τέντας 4

ορίζεται περιμετρική ζώνη προστασίας 150 μ., όπου δεν επιτρέπεται η δόμηση και απαιτείται η έγκριση της αρμόδιας Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας για οποιαδήποτε παρέμβαση. ζε. Για την προστασία των βραχογραφημάτων στη θέση «Βερνεγάδι» και της ευρύτερης περιοχής του, απαγορεύεται η λατόμηση υλικού για τις ανάγκες του έργου. ζστ. Κατά τον σχεδιασμό χωροθέτησης των κατασκευών προηγείται επιφανειακή έρευνα από τις συναρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων (Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου και Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας), καθώς και από την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων ως προς τα έργα που χωροθετούνται στον αιγιαλό ή στην παραλία. ζζ. Όλα τα τεύχη των μελετών των επόμενων σταδίων αδειοδότησης της επένδυσης, υποβάλλονται στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για τις κατά νόμο εγκρίσεις. ζη. Σε περίπτωση που εντοπιστούν αρχαιότητες ή σπηλαιώδης σχηματισμός κατά την εκτέλεση των εργασιών, αυτές θα διακοπούν για τη διεξαγωγή ανασκαφικής έρευνας, από τα αποτελέσματα της οποίας θα εξαρτηθεί η οριστική χωροθέτηση των εγκαταστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 6 του Ν. 3028/2002. Οποιαδήποτε εργασία να διεξαχθεί υπό την εποπτεία αρχαιολόγων που θα προσληφθούν από τον ανάδοχο και θα αμείβονται από τις πιστώσεις του έργου». Από τα ανωτέρω εκτεθέντα προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες αξιολόγησαν τις επιπτώσεις του σχεδίου στις αρχαιολογικές θέσεις της περιοχής, στην οποία πρόκειται αυτό να πραγματοποιηθεί, πριν την έκδοση του προσβαλλόμενου διατάγματος και έθεσαν συγκεκριμένους όρους, οι οποίοι, κατά την ανέλεγκτη ουσιαστική τους κρίση, διασφαλίζουν ότι η υλοποίηση του σχεδίου δεν θα προκαλέσει άμεση ή έμμεση βλάβη στις υφιστάμενες αρχαιότητες, δεν θα δυσχεράνει την περαιτέρω αρχαιολογική έρευνα στην περιοχή του σχεδίου και δεν θα αποκλείσει την δυνατότητα αξιοποιήσεως και αναδείξεως τυχόν αρχαιολογικών ευρημάτων. Σε κάθε περίπτωση δε, κατά την πραγματοποίηση του εγκρινόμενου με το προσβαλλόμενο διάταγμα σχεδίου είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας, και ιδίως ο ν. 3028/2002, σύμφωνα με το άρθρο 10 του οποίου, εφόσον κατά το επόμενο στάδιο της υλοποιήσεως του σχεδίου με την εκτέλεση συγκεκριμένων έργων χωροθετηθεί τέτοιο έργο πλησίον μνημείου ή χώρου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3028/2002, απαιτείται άδεια του αρμόδιου αρχαιολογικού οργάνου ως προϋπόθεση για την έκδοση των λοιπών διοικητικών πράξεων που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου αυτού. Ως εκ τούτου, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα, περί παραβιάσεως του άρθρου 24 παρ. 6 του Συντάγματος και του ν. 3028/2002 λόγω ελλιπούς προστασίας των αρχαιοτήτων της περιοχής, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα (πρβλ. ΣτΕ 7μ. 3164/2015, 4189-4192/2014, 1170, 1492/2013 ΣτΕ 4981/2014).

25. Επειδή, η οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206) ορίζει στο άρθρο 3 ότι: «1. Συνίσταται ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών, επονομαζόμενο Natura 2000. Το δίκτυο αυτό, που αποτελείται από τους τόπους όπου ευρίσκονται τύποι φυσικών οικοτόπων που εμφανίζονται στο παράρτημα I και τους οικοτόπους των ειδών που εμφανίζονται στο παράρτημα II, πρέπει να διασφαλίζει την διατήρηση ή, ενδεχομένως, την αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών. Το δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνει και τις ζώνες ειδικής προστασίας που έχουν ταξινομηθεί από τα κράτη μέλη

σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, «περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών»] 2. Κάθε κράτος μέλος συμβάλλει στη σύσταση του Natura 2000 ανάλογα με τα είδη φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των ειδών τα οποία αναφέρει η παράγραφος 1, που υπάρχουν στο έδαφός του. Προς το σκοπό αυτό κάθε κράτος μέλος ορίζει, σύμφωνα με το άρθρο 4, τόπους ως ειδικές ζώνες διατήρησης, λαμβάνοντας υπόψη του σκοπούς που αναφέρει η παράγραφος 1. 3. ...», στο άρθρο 4 ότι: «1. Κάθε κράτος μέλος ... προτείνει έναν κατάλογο τόπων, όπου υποδεικνύεται ποιοι τύποι φυσικών οικοτόπων από τους αναφερόμενους στο παράρτημα Ι και ποια τοπικά είδη από τα απαριθμούμενα στο παράρτημα ΙΙ, απαντώνται στους εν λόγω τόπους... Ο κατάλογος διαβιβάζεται στην Επιτροπή μέσα σε μια τριετία από τη γνωστοποίηση της παρούσας οδηγίας ταυτόχρονα με τις πληροφορίες για κάθε τόπο. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν ένα χάρτη του τόπου, την ονομασία του, τη θέση του, την έκτασή του, καθώς και τα δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή των κριτηρίων του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 1) [κριτήρια επιλογής των περιοχών που μπορεί να αναγνωρισθούν ως περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος και να χαρακτηρισθούν ως ειδικές ζώνες διατήρησης] και παρέχονται βάσει ενός εντύπου που καταρτίζει η Επιτροπή... 2. Η Επιτροπή, βασιζόμενη στα κριτήρια του παραρτήματος ΙΙΙ (στάδιο 2) ... καταρτίζει, σε συμφωνία με καθένα από τα κράτη μέλη και βάσει των καταλόγων των κρατών μελών, σχέδιο καταλόγου τόπων κοινοτικής σημασίας... Ο κατάλογος των τόπων των επιλεγμένων ως τόπων κοινοτικής σημασίας ... καταρτίζεται από την Επιτροπή με την διαδικασία του άρθρου 21. 3. ... 4. Όταν ένας τόπος κοινοτικής σημασίας ... επιλέχθηκε δυνάμει της διαδικασίας της παραγράφου 2, το οικείο κράτος μέλος ορίζει τον εν λόγω τόπο ως ειδική ζώνη διατήρησης το ταχύτερο δυνατόν και, το αργότερο, μέσα σε μια εξαετία... 5. Μόλις ένας τόπος εγγραφεί στον κατάλογο ... της δεύτερης παραγράφου, υπόκειται στις διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 6» και στο άρθρο 6 ότι: «1. Για τις ειδικές ζώνες διατήρησης, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα αναγκαία μέτρα διατήρησης που ενδεχομένως συνεπάγονται ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης ή ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης και τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα που ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ, τα οποία απαντώνται στους τόπους. 2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και οι ενοχλήσεις που έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί, εφόσον οι ενοχλήσεις αυτές θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις σημαντικές όσον αφορά τους στόχους της παρούσας οδηγίας. 3. Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο ... οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνον αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται... 4. ...». Τέλος, το άρθρο 7 της ανωτέρω οδηγίας προβλέπει ότι οι υποχρεώσεις που πηγάζουν από τις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου 6 ισχύουν και για τις ζώνες που έχουν αναγνωρισθεί με βάση την οδηγία 79/409/ΕΟΚ «περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών» (L 103), η οποία κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ (L 20). Σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/43/ΕΟΚ εκδόθηκε κατ' αρχάς η υπ' αριθ. 33318/30281/11.12.1998 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1289) [που τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. Η.Π.14849/853/Ε103/4.4.2008 κοινή υπουργική απόφαση, Β' 645], στο άρθρο 6

παρ. 1 περ. η΄ της οποίας περιέχονται παρόμοιες ρυθμίσεις με αυτές του άρθρου 6 παρ. 3 της οδηγίας. [Για περαιτέρω συμμόρφωση προς την ανωτέρω οδηγία βλ. τον ν. 3937/2011 στην επόμενη σκέψη.]

26. Επειδή, με το άρθρο 1 της αποφάσεως 2006/613/EK της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 19ης Ιουλίου 2006 (L 259) εγκρίθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 2 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ο περιεχόμενος στο παράρτημα 1 της εν λόγω αποφάσεως αρχικός κατάλογος των τόπων κοινοτικής σημασίας (ΤΚΣ) για τη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή (που καλύπτει και την επικράτεια της Ελλάδας). Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνεται και η περιοχή «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερο (Άκρα Μαυροβούνι-Βάι-Άκρα Πλάκος) και θαλάσσια ζώνη» με κωδικό αριθμό GR4320006, στην οποία, κατά τα ήδη εκτεθέντα στην σκέψη 11, πρόκειται να αναπτυχθεί το επίμαχο έργο. Ο κατάλογος αυτός, καθ' όσον αφορά τους τόπους κοινοτικής σημασίας της Ελλάδος, καταρτίσθηκε βάσει του τυποποιημένου εντύπου δεδομένων (standard data form), που υπέβαλε η Ελλάδα, κατά τα προβλεπόμενα με το άρθρο 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, και περιέχει όλες τις πληροφορίες που απαιτεί η εν λόγω οδηγία (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 4 έως 6 της ανωτέρω αποφάσεως της Επιτροπής). Εξάλλου, στην περιοχή, στην οποία πρόκειται να αναπτυχθεί το επίμαχο έργο, περιλαμβάνεται, κατά τα εκτεθέντα στην αυτή ως άνω σκέψη 11, και τμήμα της περιοχής «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης», που έχει χαρακτηριστεί ως ζώνη ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα, με κωδικό αριθμό GR4320009, κατά τις διατάξεις της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. Περαιτέρω, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/43/ΕΟΚ εκδόθηκε ο ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 60). Με το άρθρο 5 παρ. 4 περ. 4.1 σε συνδυασμό με το άρθρο 9 παρ. 6 του νόμου αυτού χαρακτηρίσθηκαν ως ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ) οι περιοχές της χώρας που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο Τόπων Κοινοτικής Σημασίας του παραρτήματος Ι της προαναφερθείσης 2006/613/EK αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον εθνικό δε κατάλογο των περιοχών αυτών, που έχουν ενταχθεί στο κοινοτικό δίκτυο Natura 2000, αναφέρεται η ονομασία κάθε τόπου και η έκτασή του (υπό τους αύξοντες αριθμούς 381 και 383 του καταλόγου αυτού, που παρατίθεται στην παρ. 6 του άρθρου 9 του ν. 3937/2011, αναφέρονται οι προαναφερθείσες περιοχές με κωδικούς αριθμούς GR4320006 και GR4320009). Τέλος, το άρθρο 8 του ανωτέρω ν. 3937/2011 ορίζει τα εξής: «Για την καλύτερη εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ: 1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ... καθορίζονται εθνικοί στόχοι διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικής σημασίας (Παραρτήματα Ι και ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) που απαντώνται στην Ελληνική Επικράτεια με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους στο σύνολο της εξάπλωσής τους μέχρι το 2020. Με την ίδια ή άλλες αποφάσεις ανά ΕΖΔ ή ομάδες τέτοιων καθορίζονται επίσης στόχοι διατήρησης, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών που απαντώνται σε κάθε μια περιοχή, και περιγράφονται στο τυποποιημένο έντυπο δεδομένων... 2. ... 7. Με προεδρικό διάταγμα... εγκρίνονται σε χάρτη τα ακριβή όρια των ΕΖΔ...».

27. Επειδή, από τις παρατεθείσες ανωτέρω διατάξεις της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ προκύπτει ότι οι στόχοι διατήρησης ενός τόπου κατά την οδηγία συνίστανται στην διατήρηση σε ικανοποιητικό

επίπεδο των φυσικών οικοτόπων και των ευρισκομένων σε καθένα από αυτούς ειδών, για τα οποία έχει ορισθεί ο συγκεκριμένος τόπος ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) από την Επιτροπή και, στη συνέχεια, ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) από το οικείο κράτος μέλος. Ποιιά συγκεκριμένα είναι οι προς προστασία φυσικοί οικοτόποι και ποιιά τα προς προστασία είδη προκύπτουν ήδη από το τυποποιημένο έντυπο δεδομένων που διαβιβάζει το κράτος μέλος στην Επιτροπή, προκειμένου αυτή να καταρτίσει τον κατάλογο των ΤΚΣ [βλ. προτάσεις Γενικής Εισαγγελέως Juliane Kokott, στην υπόθεση C-304/05, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, σημ. 33, πρβλ. ΔΕΕ αποφάσεις α) της 21.7.2016, C-387/15 και C-388/15, Hilde Orleans κ.λπ., σκ. 46, β) της 15.5.2014, C-521/12, Briels κ.λπ., σκ. 21, γ) της 11.4.2013, C-258/11, Sweetman κ.λπ., σκ. 39, 45, δ) της 24.11.2011, C-404/09, Επιτροπή κατά Βασιλείου της Ισπανίας (Alto Sil), σκ. 101, ε) της 14.10.2010, C-535/07, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Δημοκρατίας της Αυστρίας, σκ. 106, καθώς και τον Οδηγό ερμηνείας του άρθρου 6 της Επιτροπής, που φέρει τον τίτλο «Διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000-Οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τα ενδιαιτήματα», 2000, σελ. 38-39, και τον Οδηγό Μεθοδολογίας για τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 3 και 4 της οδηγίας περί οικοτόπων 92/43/ΕΚ «Εκτίμηση σχεδίων και προγραμμάτων που επηρεάζουν σημαντικά περιοχές Natura 2000», Νοέμβριος 2001, σελ. 25]. Από την άποψη αυτή (δηλαδή του ορισμού των προς προστασία φυσικών οικοτόπων και ειδών) ουδεμία επιρροή ασκεί ο μεταγενέστερος χαρακτηρισμός από το οικείο κράτος μέλος των ΤΚΣ ως ΕΖΔ, έστω και αν δεν αναφέρονται ειδικώς στην πράξη χαρακτηρισμού των εν λόγω ζωνών οι ευρισκόμενοι εντός αυτών φυσικοί οικοτόποι και είδη, στην προστασία των οποίων αποβλέπει ο ανωτέρω χαρακτηρισμός. Ενόψει δε του ότι είναι γνωστοί ήδη από την υποβολή των τυποποιημένων εντύπων δεδομένων οι οικοτόποι και τα είδη προς προστασία, μπορεί να διενεργηθεί η προβλεπόμενη στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ δέουσα εκτίμηση σε περίπτωση που σε μία περιοχή, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως ΤΚΣ ή ΕΖΔ, προγραμματίζεται η πραγματοποίηση ενός σχεδίου, το οποίο δεν συνδέεται αμέσως ή δεν είναι αναγκαίο για την διαχείριση του τόπου αυτού, ως προς τις επιπτώσεις του εν λόγω σχεδίου στον τόπο. Για την εκτίμηση δε αυτή δεν απαιτείται να έχουν προηγουμένως ληφθεί θετικά μέτρα προς προστασία ή διαχείριση του οικοτόπου και των ευρισκομένων εντός αυτού ειδών (δηλαδή δεν απαιτείται να έχουν ληφθεί μέτρα κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 της ανωτέρω οδηγίας), αλλά αρκεί να διαπιστωθεί ότι το συγκεκριμένο σχέδιο δεν πρόκειται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στον τόπο (πρβλ. ΔΕΚ απόφαση της 7.9.2004, C-127/02, Waddenvereniging Vogelbeschermings κατά Staatssecretaris, σκ. 32-38). Συνεπώς, κατά την σαφή έννοια των διατάξεων της ανωτέρω οδηγίας 92/43/ΕΟΚ δεν απαγορεύεται κατ' αρχήν η έγκριση σχεδίου, όπως είναι και το σχέδιο δημιουργίας, ενόψει των σημερινών αναγκών και αντιλήψεων στον τομέα του τουρισμού, οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών εγκαταστάσεων, σε περιοχή του δικτύου Natura 2000 [ΤΚΣ ή ΕΖΔ ή και ΖΕΠ, δηλαδή ζώνη ειδικής προστασίας αναγνωρισθείσα με βάση την οδηγία 79/409/ΕΟΚ «περί της διατηρήσεως των άγριων πτηνών», ως προς την οποία (ζώνη) ισχύουν, κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 6 της εν λόγω οδηγίας], για την οποία δεν έχει εκπονηθεί σχέδιο διαχείρισης ή δεν έχουν ληφθεί θετικά μέτρα για την προστασία των περιλαμβανομένων σε αυτήν φυσικών οικοτόπων και ειδών, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που θεσπίζονται από το άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας, δηλαδή εφόσον διαπιστωθεί, κατόπιν της δέουσας εκτίμησης και πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας, ότι διασφαλίζεται ότι το συγκεκριμένο σχέδιο έχει σχεδιασθεί κατά τρόπο ώστε να μην παραβλάπτεται η ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής. Τέτοια δε απαγόρευση δεν

προκύπτει ούτε από το άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 3937/2011, που προβλέπει την έκδοση υπουργικής απόφασης περί καθορισμού στόχων διατήρησης, ούτε από το άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του ν. 3937/2011, που προβλέπει την κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης για τις ΕΖΔ. Ενόψει δε αυτών, από την εξεταζόμενη άποψη της δυνατότητας διενέργειας, κατ' άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων ενός σχεδίου σε προστατευόμενη περιοχή δεν ασκεί επιρροή η C (2016) 1016/25.2.2016 (παράβαση αριθμ. 2014/2260) αιτιολογημένη γνώμη που απηύθυνε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς την Ελλάδα, διότι αυτή αφορά την εκ μέρους της Ελλάδος τήρηση διαφορετικών και αυτοτελών υποχρεώσεων σε σχέση με τον χαρακτηρισμό των ΕΖΔ εν γένει και τον καθορισμό προτεραιοτήτων και μέτρων διατήρησης, κατά τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 4 και 6 παρ. 1 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση περί πλημμέλειας του προσβαλλομένου διατάγματος, διότι δεν έχουν θεσπισθεί στόχοι διατήρησης και δεν έχουν ληφθεί τα αναγκαία θετικά μέτρα προστασίας των περιοχών που εντάσσονται στο δίκτυο Natura 2000, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Περαιτέρω, ο λόγος ακυρώσεως περί πλημμέλειας του προσβαλλομένου διατάγματος, διότι κατά την έγκριση με αυτό του επιμάχου ΕΣΧΑΣΕ δεν είχε εκδοθεί το κατά το άρθρο 8 παρ. 7 του ν. 3937/2011 προεδρικό διάταγμα, με το οποίο να καθορίζονται τα όρια της ΕΖΔ, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής, εφόσον δεν αμφισβητείται (ούτε από τη Διοίκηση ούτε από την παρεμβαίνουσα εταιρεία, η οποία έχει αναλάβει την υλοποίηση του σχεδίου) ότι η περιοχή του εν λόγω ΕΣΧΑΣΕ περιλαμβάνεται εντός ΕΖΔ (πρβλ. ΔΕΚ C-535/07, ό.π., σκ. 82). Κατά την ειδικότερη γνώμη της Αντιπροέδρου Αικ. Σακελλαροπούλου, ενόψει των χαρακτηριστικών της επίμαχης επένδυσης, όπως αυτή παρουσιάζεται στις σκέψεις 11 και 12 και συνίσταται στη δημιουργία οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων σε περιοχή, η οποία αποτελεί στο σύνολό της ειδική ζώνη διαχείρισης (ΕΖΔ) και περιλαμβάνει τμήμα ζώνης ειδικής προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα, η κατά το άρθρο 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην ΣΜΠΕ καλύπτει τις απαιτήσεις του σχεδιασμού αυτού του επιπέδου, είναι όμως αναγκαίο η σύνταξη του οικείου σχεδίου διαχείρισης και ο καθορισμός των στόχων διατήρησης να προηγηθούν της περιβαλλοντικής αδειοδοτήσεως. Τούτο δε, ενόψει και του ότι η ζώνη Α' δεν είναι ενιαία, ενώ εξάλλου στο στάδιο αυτό δεν έχει γίνει ακριβής καθορισμός της δόμησης που θα πραγματοποιηθεί κυρίως εντός της ζώνης αυτής.

28. Επειδή, η κατ' άρθρο 6 παρ. 3 της προαναφερθείσης οδηγίας 92/43/ΕΟΚ δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων ενός σχεδίου ή έργου προϋποθέτει ότι προ της εγκρίσεως του σχεδίου ή του έργου προσδιορίζονται, λαμβανομένων υπόψη των βέλτιστων επιστημονικών γνώσεων επί του θέματος, όλες οι πτυχές του σχεδίου ή του έργου που θα μπορούσαν, είτε η καθεμία από μόνη της είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα, να επηρεάσουν την επίτευξη των στόχων διατήρησης του τόπου αυτού (ΔΕΕ C-387/15 και C-388/15, ό.π., σκ. 50, απόφαση της 14.01.2016, C-399/14, Grune Liga Sachsen eV κ.λπ., σκ. 49, C-258/11, ό.π., σκ. 40, C-404/09, ό.π., σκ. 99, ΣτΕ 551/2015, 2741/2014). Η αρμόδια αρχή επιτρέπει την άσκηση δραστηριότητας στον οικείο τόπο, μόνο εφόσον δεν υφίσταται, από επιστημονικής απόψεως, οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία ως προς την απουσία επιβλαβών συνεπειών για την ακεραιότητά του (ΔΕΕ C-399/14, ό.π., σκ. 49, C-258/11, ό.π., σκ. 40, ΣτΕ Ολ. 2996/2014, ΣτΕ 1245/2016, 1964/2015, 551/2015, 2741/2014, 807/2014, 711/2014, 4224/2013, 1422/2013, 2473/2010, 293/2009 κ.ά.). Η εκτίμηση που

πραγματοποιείται, βάσει της διατάξεως αυτής, δεν μπορεί συνεπώς να παρουσιάζει κενά και πρέπει να περιέχει πλήρη, ακριβή και οριστικά συμπεράσματα και διαπιστώσεις, ώστε να αίρεται κάθε εύλογη αμφιβολία, από επιστημονικής απόψεως, όσον αφορά τις επιπτώσεις των σχεδιαζόμενων εργασιών στον οικείο προστατευόμενο τόπο (ΔΕΕ C-387/15 και C-388/15, ό.π., σκ. 49, C-399/14, ό.π., σκ. 50, C-521/12, ό.π., σκ. 27, C-404/09, ό.π., σκ. 100). Τέλος, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των άρθρων 4 της οδηγίας περί πτηνών και 6 και 7 της οδηγίας περί οικοτόπων συνάγεται ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 6 παρ. 3 της τελευταίας αυτής οδηγίας ισχύουν για ζώνες που έχουν χαρακτηρισθεί ως ΖΕΠ, δυνάμει του άρθρου 4 παρ. 1 ή 2 της οδηγίας περί πτηνών (ΣτΕ 2741/2014, 807/2014, 1422/2013).

29. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι το επίμαχο σχέδιο δεν έτυχε της δέουσας εκτίμησης ως προς τις επιπτώσεις του στις περιοχές «Natura 2000» σε σχέση με τους στόχους διατήρησης, ούτε εντοπίστηκαν οι πτυχές του σχεδίου που θα μπορούσαν, είτε καθεμία από μόνη της είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα, να επηρεάσουν το σκοπό της διατηρήσεώς τους. Όπως, όμως, προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, και ιδίως από την από Ιανουαρίου 2014 Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία αποτελεί απαραίτητο δικαιολογητικό για την έγκριση του ΕΣΧΑΣΕ, στην προκειμένη περίπτωση, η διατήρηση αναλλοίωτων των περιοχών ενδιαφέροντος έχει αποτελέσει αντικείμενο διεξοδικής έρευνας κατά την εκπόνηση της ΣΜΠΕ, με την οποία μελετήθηκαν τα ειδικά οικολογικά χαρακτηριστικά τους, ώστε να προσαρμοσθεί σ' αυτά η παρεχόμενη προστασία. Ειδικότερα, συνεκτιμήθηκαν τα οικολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, στην οποία θα πραγματοποιηθεί το επίμαχο σχέδιο, λαμβανομένων υπόψη και αξιολογούμενων των περιοχών του δικτύου Natura που εμπίπτουν ή ευρίσκονται πλησίον της περιοχής αυτής, δηλαδή της ΕΖΔ «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερο (Άκρα Μαυροβούνι-Βάι-Άκρα Πλάκος) και θαλάσσια ζώνη», των ΖΕΠ «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης» και «Διονυσάδες Νήσοι», καθώς και του φοικοδάσους Βάι, με ιδιαίτερη βαρύτητα στους στόχους διατήρησής τους (βλ. Κεφάλαιο 5 της ΣΜΠΕ). Επιπλέον, στη ΣΜΠΕ γίνεται αναφορά σε όλες τις επιστημονικές μελέτες και στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές και σημειώνεται ότι για την εξέταση των οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας στην περιοχή του σχεδίου πραγματοποιήθηκαν, επιπρόσθετα, έρευνες πεδίου με σειρά αυτοψιών όλες τις εποχές του έτους από το 2003 έως το 2012 (βλ. σελ. 5-30 έως 5-31, 5-44 και 5-47). Περαιτέρω, στο Κεφάλαιο 6 της ΣΜΠΕ «Εκτίμηση, αξιολόγηση και αντιμετώπιση δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων» αναλύονται διεξοδικώς οι επιπτώσεις του σχεδίου στους οικοτόπους, τη βλάστηση και τη χλωρίδα (υποκεφάλαιο 6.4.1.2., σελ. 6-9) και εκτιμώνται οι επιπτώσεις του στις εκτάσεις των οικοτόπων ανά ζώνη χρήσης (πίνακας 6.4-1, σελ. 6-11 έως 6-14), καθώς και στους οικοτόπους προτεραιότητας που απαντώνται εντός και πλησίον της περιοχής του σχεδίου (σελ. 6-19 έως 6-21), με ειδική αναφορά σε σημαντικά είδη της χλωρίδας (σελ. 6-21 έως 6-23). Ειδικότερα, ως προς τον οικοτόπο προτεραιότητας 622030* «στεπικής φυσιογνωμίας μεσογειακά οικοσυστήματα με θερόφυτα αγροστώδη», που ευρίσκεται εντός του σχεδίου, εκτιμάται ότι όχι μόνο δεν πρόκειται να θιγεί, αλλά αναμένεται να αναβαθμιστεί το καθεστώς διατήρησής του μέσα από τα προβλεπόμενα ενεργά μέτρα προστασίας και διαχείρισης (βλ. σελ. 5-38, 6-19 έως 6-20 της ΣΜΠΕ και άρθρο 3 παρ. 1 περ. ρ' υποπερ. ργ' του προσβαλλόμενου διατάγματος). Επίσης, εκτιμάται ότι ο οικοτόπος προτεραιότητας 9370* «συστάδες φοίνικα του Θεοφράστου» του φοικοδάσους

Βάι δεν πρόκειται να επηρεαστεί από το σχέδιο, διότι δεν προβλέπεται η πραγματοποίηση καμίας παρέμβασης εντός του φοινικοδάσους, και, επιπλέον, ότι ο οικότοπος αυτός θα αναβαθμιστεί μέσα από τα προβλεπόμενα ενεργά μέτρα προστασίας και διαχείρισης (σελ. 6-21 της ΣΜΠΕ και άρθρο 3 παρ. 1 περ. ρ' υποπερ. ρδ' του προσβαλλόμενου διατάγματος). Στη συνέχεια, εκτιμάται ότι ούτε ο οικότοπος προτεραιότητας 1120* «εκτάσεις θαλάσσιου βυθού με *posidonia oceanica*» (θαλάσσια ποσειδωνία), που απαντάται εκτός της περιοχής του σχεδίου αλλά σε επαφή με αυτήν, θα επηρεαστεί, λαμβανομένου υπόψη ότι στο σχέδιο δεν περιλαμβάνεται η δημιουργία λιμενικών εγκαταστάσεων ή άλλων υποδομών και ότι οι θέσεις στις οποίες απαντάται ο οικότοπος αυτός θα αποκλειστούν από τις θέσεις που θα επιλεγούν για την απόρριψη του αλμολοίπου από τον Σταθμό Αφαλάτωσης, ενώ η απόληξη του αγωγού θα γίνει σε κατάλληλο βάθος, ώστε να εξασφαλίζεται γρήγορη διάλυση και διάχυση της άλμης (σελ. 6-20 της ΣΜΠΕ και άρθρο 3 παρ. 1 περ. ι' του προσβαλλόμενου διατάγματος). Εξάλλου, στη ΣΠΜΕ αναφέρεται ότι οι επιπτώσεις του σχεδίου σε ό,τι αφορά στον κύριο όγκο των υποδομών και των συνοδευτικών τους εγκαταστάσεων εντοπίζονται, κατά κύριο λόγο, στους οικοτόπους των φρυγάνων (οικότοποι 5420) και εκτιμάται ότι το μικρό μέγεθος της έκτασης των οικοτόπων αυτών που θα επηρεαστούν (0,43% της συνολικής περιοχής του σχεδίου) σε συνδυασμό με την αφθονία τους σε τοπικό και εθνικό επίπεδο δεν θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων ούτε στην πανίδα (σελ. 6-15, 6-22 έως 6-23, 6-26). Επιπλέον, διερευνώνται οι επιπτώσεις του σχεδίου σε σημαντικά είδη της πανίδας της περιοχής και αναλύονται ανά κατηγορία ενδιαιτήματος και επιμέρους προβλεπόμενες χρήσεις (σελ. 6-23 επ., Πίνακας 6.4-2 «Μεταβολή ενδιαιτήματος και εκτιμώμενη επίπτωση στα διεσπαρμένα είδη» σελ. 6-25), καθώς και οι επιπτώσεις στην πανίδα της ευρύτερης περιοχής του σχεδίου (σελ. 6-33 έως 6-34), στον αριθμό και την κατάσταση διατήρησης των ειδών χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR4320009 (μαυροπετρίτη και κερκινέζι, βλ. σελ. 6-35 έως 6-38) και των σημαντικών αναπαραγόμενων ειδών ορνιθοπανίδας (θαλασσοκόρακα, αρτέμης, μύψος, αιγαιόγλαρος, βλ. σελ. 6-38 έως 6-40) και οι επιπτώσεις στα μεταναστευτικά είδη ορνιθοπανίδας, όπως η ορτυγομάνα, ο λασπότρυγγας, ο μικροτσικνιάς κ.λπ. (σελ. 6-40 έως 6-42). Συναφώς, εκτιμάται ότι δεν αναμένονται σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις από το σχεδιαζόμενο έργο στα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ GR4320009, μαυροπετρίτη και κερκινέζι, καθώς και ότι με τις δράσεις ενεργού διαχείρισης είναι δυνατόν να αναβαθμιστεί η κατάσταση διατήρησης της ΖΕΠ για το μαυροπετρίτη (σελ. 6-37 έως 6-38). Περαιτέρω, εκτιμάται ότι δεν αναμένονται αξιόλογες αρνητικές επιπτώσεις ούτε για τα αναπαραγόμενα (σελ. 6-39 έως 6-40) ούτε για τα μεταναστευτικά είδη ορνιθοπανίδας (σελ. 6-40 έως 6-42), ούτε για τα λοιπά είδη πανίδας της περιοχής (βλ. Πίνακα 6.4-4, σελ. 6-49). Στο ίδιο Κεφάλαιο 6 της ΣΜΠΕ εξετάζεται ειδικώς η συμβατότητα του σχεδίου με τις αρχές του δικτύου Natura 2000 (σελ. 6-50 και επ.) και με την ενωσιακή νομοθεσία περί προστασίας των πτηνών (σελ. 6-52 και επ.). Ειδικότερα, αφού ελήφθησαν υπόψη τα τυποποιημένα έντυπα δεδομένων για τον ΤΚΣ και τη ΖΕΠ (σελ. 6-57), από τα οποία προκύπτουν, όπως έγινε δεκτό στη σκέψη 27, οι στόχοι διατήρησης, εκτιμάται ότι το σχέδιο «δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να διαταράξει σε ανεπανόρθωτο βαθμό την οικολογική ακεραιότητα και τους στόχους διατήρησης της ΕΖΔ και των ΖΕΠ που επηρεάζονται από αυτό. Τόσο οι θέσεις όσο και η έκταση των προβλεπόμενων υποδομών και δραστηριοτήτων έχουν επιλεγεί ώστε να ελαχιστοποιηθούν ή και να αποκλειστούν οι επιπτώσεις στους οικοτόπους και στα κρίσιμα ενδιαιτήματα των ειδών χλωρίδας και πανίδας της περιοχής... Δεν πρόκειται να επηρεαστούν είτε με καταστροφή είτε με διατάραξη ή υποβάθμιση στον παραμικρό βαθμό οι οικοτόποι προτεραιότητας που απαντώνται στην περιοχή» (σελ. 6-61). Τέλος, στο Κεφάλαιο 7 της

επίδικης ΣΜΠΕ παρατίθενται: α) μέτρα και κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των δυνητικών σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον (σελ. 7-2 έως 7-17) και β) σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την παρακολούθηση των δυνητικών σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του σχεδίου (σελ. 7-18 έως 7-25). Συναφώς, στο άρθρο 3 του προσβαλλόμενου διατάγματος προβλέπονται κατευθύνσεις και μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η εκπόνηση Σχεδίου Αειφορικής Διαχείρισης και λειτουργίας των σχεδιαζόμενων έργων εντός των περιοχών ΕΖΔ και ΖΕΠ (άρθρο 3 παρ. 1 περ. σ'). Ενόψει αυτών, προκύπτει ότι έχουν μελετηθεί οι επιπτώσεις της εφαρμογής του σχεδίου στους προστατευόμενους οικοτόπους και είδη της ευρύτερης περιοχής του σχεδίου, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στους οικοτόπους προτεραιότητας που ευρίσκονται πλησίον του σχεδίου καθώς και των επιπτώσεων στα είδη πανίδας που ευρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή, και εκτιμάται ότι η υλοποίησή του δεν αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις και να παραβιάσει την ακεραιότητα των προστατευόμενων περιοχών και των στόχων διατήρησης αυτών. Με τα δεδομένα αυτά, και δοθέντος ότι οι αιτούντες δεν πλήττουν με ειδικότερους ισχυρισμούς την αιτιολογία της ΣΜΠΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων του επίμαχου σχεδίου στις προστατευόμενες περιοχές, το σχέδιο αυτό έτυχε της «δέουσας εκτίμησης» κατά το άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ περί οικοτόπων, η σχετική δε κρίση της Διοικήσεως, που υιοθετεί τις ανωτέρω αξιολογήσεις και εκτιμήσεις των μελετητών, παρίσταται νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη κατά τούτο και, συνεπώς, ο παρατεθείς στην αρχή της παρούσης σκέψεως περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Εξάλλου, ο ειδικότερος ισχυρισμός των αιτούντων ότι δεν εκτιμήθηκαν από τη Διοίκηση όλες οι διαθέσιμες επιστημονικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί για την περιοχή και ειδικώς οι μελέτες: α) «Ειδικό Διαχειριστικό Σχέδιο για την Περιοχή «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερο (GR4320006)», Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων, 1996, β) Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) «Βορειοανατολικό Άκρο Κρήτης: Διονυσάδες, Ελάσα και Χερσόνησος Σίδερο GR4320006», ΥΠΕΧΩΔΕ, 1998 και γ) «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης - GR4320006», ΥΠΕΧΩΔΕ, 2001, είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης πραγματικής προϋποθέσεως, διότι, όπως προκύπτει από τη ΣΜΠΕ (σελ. 5-30), όλες οι ανωτέρω μελέτες ελήφθησαν υπόψη και αξιολογήθηκαν κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου στις προστατευόμενες περιοχές, οι δε αιτούντες δεν προβάλλουν περαιτέρω, με ειδικό και συγκεκριμένο ισχυρισμό, ότι δεν ελήφθησαν υπόψη συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της περιοχής του σχεδίου που αναδεικνύονται με τις μελέτες αυτές.

30. Επειδή, με την οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» (L 197) καθιερώθηκε η υποχρέωση προηγούμενης εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που εκπονούνται από τις εθνικές αρχές σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριοτήτων και τα οποία, κατά την εκτίμηση του κοινοτικού νομοθέτη, τεκμαίρεται ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (άρθρο 3 παρ. 2 και σκέψη 10 του προοιμίου). Με την οδηγία αυτή καθορίζονται, ειδικότερα, οι ελάχιστοι κανόνες για την εκπόνηση της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την εφαρμογή

της διαδικασίας διαβουλεύσεως, τη συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και την παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόφαση που λαμβάνεται μετά το πέρας της διαδικασίας στρατηγικής εκτιμήσεως (άρθρα 5-9). Συγκεκριμένα, η ανωτέρω οδηγία ορίζει στο άρθρο 5 τα εξής: «1. Σε περίπτωση που απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, εκπονείται περιβαλλοντική μελέτη στην οποία εντοπίζονται, περιγράφονται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις που θα έχει στο περιβάλλον η εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος, καθώς και λογικές εναλλακτικές δυνατότητες λαμβανομένων υπόψη των στόχων και του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του σχεδίου ή προγράμματος. Οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται γι' αυτό το σκοπό περιέχονται στο παράρτημα Ι. 2. Η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 περιλαμβάνει τις πληροφορίες που ευλόγως μπορεί να απαιτηθούν λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες γνώσεις και μεθόδους εκτίμησης, το περιεχόμενο και το επίπεδο λεπτομερειών στο σχέδιο ή το πρόγραμμα, το στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεως και το βαθμό στον οποίο ορισμένα θέματα αξιολογούνται καλύτερα σε διαφορετικά επίπεδα της εν λόγω διαδικασίας ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη της εκτίμησης. 3. ...» και στο άρθρο 6 τα εξής: «1. Το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και η περιβαλλοντική μελέτη που εκπονείται σύμφωνα με το άρθρο 5 τίθενται στη διάθεση των αρχών, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, και του κοινού. 2. Στις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 και στο κοινό που αναφέρεται στην παράγραφο 4 δίδεται έγκαιρη και πραγματική ευκαιρία, εντός εύλογων χρονικών περιθωρίων, να εκφράσουν τη γνώμη τους επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης που το συνοδεύει πριν το σχέδιο ή το πρόγραμμα εγκριθεί ή αρχίσει η σχετική νομοθετική διαδικασία. 3. Τα κράτη μέλη ορίζουν τις αρχές με τις οποίες πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις και οι οποίες, ενόψει των ειδικών περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων τους, ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εφαρμογής των σχεδίων και προγραμμάτων. 4. Τα κράτη μέλη ορίζουν το κοινό για τους σκοπούς της παραγράφου 2, συμπεριλαμβανομένου του κοινού που πλήττεται ή είναι πιθανόν να πληγεί από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων που εμπίπτει στην παρούσα οδηγία, ή που έχει συμφέρον απ' αυτήν, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων μη κυβερνητικών οργανισμών, όπως των οργανισμών που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος και άλλων ενδιαφερομένων οργανισμών. 5. Τα κράτη μέλη ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες για την ενημέρωση και τις διαβουλεύσεις με τις αρχές και το κοινό». Εξάλλου, στο παράρτημα Ι της οδηγίας, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 5 αυτής, ορίζονται τα εξής: «Οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1, ... είναι οι εξής: α) η περιγραφή σε γενικές γραμμές του περιεχομένου, των κύριων στόχων του σχεδίου ή προγράμματος και της σχέσης με άλλα σχετικά σχέδια και προγράμματα, β) οι σχετικές πτυχές της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος και η βάση αυτής πιθανή εξέλιξη εάν δεν εφαρμοστεί το σχέδιο ή πρόγραμμα, γ) τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των περιοχών που ενδέχεται να επηρεαστούν σημαντικά, δ) τα τυχόν υφιστάμενα περιβαλλοντικά προβλήματα που αφορούν το σχέδιο ή πρόγραμμα... ε) οι στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας... στ) οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων όπως η βιοποικιλότητα, ο πληθυσμός, η υγεία των ανθρώπων, η πανίδα, η χλωρίδα, το έδαφος, τα ύδατα, ο αέρας, οι κλιματικοί παράγοντες, τα υλικά περιουσιακά στοιχεία, η πολιτιστική κληρονομιά συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς, το τοπίο και οι σχέσεις μεταξύ των ανωτέρω παραγόντων, ζ) τα προβλεπόμενα μέτρα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την, κατά το δυνατόν, εξουδετέρωση

οποιαδήποτε σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος, η) η παρουσίαση σε γενικές γραμμές των λόγων για τους οποίους επελέγησαν οι εξετασθείσες εναλλακτικές δυνατότητες και η περιγραφή του τρόπου διενέργειας της εκτίμησης, με μνεία των τυχόν δυσκολιών (όπως τεχνικά ελαττώματα ή έλλειψη τεχνογνωσίας) που προέκυψαν κατά τη συγκέντρωση των απαιτούμενων πληροφοριών, θ) περιγραφή των προβλεπόμενων μέτρων σχετικά με τον έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 10, ι) μια μη τεχνική περίληψη των πληροφοριών που παρέχονται βάσει των ανωτέρω θεμάτων». Η ανωτέρω οδηγία 2001/42/ΕΚ μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με την υπ' αριθ. 107017/28.8.2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 1225). Με το άρθρο 6 της εν λόγω κοινής υπουργικής απόφασης, σε συνδυασμό με το παράρτημα ΙΙΙ αυτής, καθορίζεται το περιεχόμενο της ΣΜΠΕ, ενώ με το άρθρο 7 αυτής θεσπίζεται η διαδικασία για την έγκρισή της.

31. Επειδή, οι αιτούντες προβάλλουν ότι είναι μη νόμιμο το προσβαλλόμενο διάταγμα, διότι με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3986/2011, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 6 της οδηγίας 2001/42/ΕΚ και του άρθρου 7 της υπ' αριθ. 107017/28.8.2006 κοινής υπουργικής απόφασης, αφενός μεν αποκλείσθηκε καθολικώς η διαδικασία γνωμοδότησης των αρμοδίων, ως εκ του αντικειμένου τους, υπηρεσιών κατά τη διαδικασία καταρτίσεως της αφορώσης το επίμαχο έργο και εγκριθείσης με το προσβαλλόμενο διάταγμα ΣΜΠΕ και περιορίστηκε στο οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, αφετέρου δε περιορίστηκε δραστικά ο χρόνος δημοσιοποίησης και κατ' επέκταση διαβούλευσης με το κοινό. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, με τον οποίο πλήσσεται, ως αντίθετη με την προαναφερθείσα οδηγία 2001/42/ΕΚ, η ρύθμιση του άρθρου 12 παρ. 2 περ. β' του ν. 3986/2011 [το οποίο (άρθρο) είναι εφαρμοστέο, κατά τα προεκτεθέντα, και προκειμένου περί ΣΜΠΕ, η οποία συντάσσεται για την έγκριση ΕΣΧΑΣΕ, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 του ν. 3894/2010] και δεν προβάλλονται συγκεκριμένες πλημμέλειες της πράγματι τηρηθείσης στην προκειμένη περίπτωση διαδικασίας για την έγκριση της επίμαχης ΣΜΠΕ, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής. Και τούτο διότι, ανεξαρτήτως των προβλεπομένων από την ανωτέρω διάταξη του ν. 3986/2011 [ότι αντί των υπηρεσιών, που ορίζονται στο άρθρο 7 παρ. 4.1 της υπ' αριθ. 107017/2006 κοινής υπουργικής απόφασης, ειδικώς επί ΣΜΠΕ που αφορούν ΕΣΧΑΔΑ γνωμοδοτεί μόνον το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο και ότι οι προθεσμίες που προβλέπονται από το άρθρο 7 της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης, αν είναι άνω των 15 ημερών, μειώνονται κατά 10 ημέρες], στην προκειμένη περίπτωση η διάταξη αυτή πράγματι δεν εφαρμόσθηκε. Ειδικότερα, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Α) Τηρήθηκε διαδικασία διαβούλευσης με δημόσιες υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ), ως αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ζήτησε την γνώμη και τις τυχόν παρατηρήσεις όχι μόνον του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κρήτης, αλλά και άλλων υπηρεσιών της Διοικήσεως και, συγκεκριμένα, άλλων υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, του Υπουργείου Τουρισμού, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Το Περιφερειακό δε Συμβούλιο της Περιφέρειας Κρήτης (απόφαση 23/2014), ενώπιον του οποίου διετύπωσαν τις απόψεις τους ιδιώτες καθηγητές, οργανώσεις και επαγγελματικοί φορείς, γνωμοδότησε θετικά

επί του επίδικου σχεδίου και της συναφούς ΣΜΠΕ, προτείνοντας, παραλλήλως, ορισμένους όρους για την υλοποίηση του σχεδίου. Περαιτέρω, οι ακόλουθες υπηρεσίες δήλωσαν ότι δεν έχουν αντίρρηση για την υλοποίηση του σχεδίου: α) οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και, ειδικότερα, η Διεύθυνση Χωροταξίας (11921/7.7.2014), το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, το οποίο πρότεινε ορισμένους όρους για την υλοποίηση του σχεδίου (υπ' αριθ. 12407/443/31.7.2014 έγγραφο), και η Διεύθυνση Αισθητικών Δασών, Δρυμών και Θήρας (υπ' αριθ. 113067/2040/1.8.2014 έγγραφο), β) οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και, ειδικότερα, η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων (υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΕΑ/37817/22422/860/12.3.2014 έγγραφο), η ΚΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (υπ' αριθ. 00585/1.4.2014 έγγραφο), η 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων (υπ' αριθ. 1168/4.4.2014 έγγραφο), η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας Νοτίου Ελλάδος (υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣΝΕ/90344/54788/1287/8.4.2014 έγγραφο) και η Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/ ΓΔΑΜΤΕ/ΔΙΝΡΣΑΚ/81091/9316/554/ 14.4.2014 έγγραφο), οι οποίες πρότειναν ορισμένους όρους για την υλοποίηση του σχεδίου, αφού κάποιες εξ αυτών διατύπωσαν επιφυλάξεις ως προς τη δυνατότητα ελέγχου του συνόλου της περιοχής του σχεδίου, γ) ο Δήμος Σητείας (απόφαση 60/2014), δ) η Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου (υπ' αριθ. πρωτ. 8221.Λ66/2/14/11.3.2014 έγγραφο), ε) το Τμήμα Χωροταξικού Σχεδιασμού και Χωροταξικής Οργάνωσης του Υπουργείου Τουρισμού (υπ' αριθ. 8766/8.4.2014 έγγραφο) και στ) το Γενικό Επιτελείο Στρατού (υπ' αριθ. Φ.916.74/68/393599/4.4.2014 έγγραφο) και το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (υπ' αριθ. Φ. 542/327/109/187045/16.5.2014 έγγραφο). Η επίμαχη δε ΣΜΠΕ εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/ ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ ΤΑΧ/Φ24/125185/75087/7913/ 3131/ 16.5.2014 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η Ε.Υ.ΠΕ., με την υπ' αριθ. 175731/24.10.2014 πράξη της, εισηγήθηκε την έγκριση της ΣΜΠΕ μετά από διευκρινίσεις και προσαρμογές που κρίθηκαν αναγκαίες κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης. Β) Όπως προκύπτει από τις ανακοινώσεις που δημοσιεύθηκαν στις εφημερίδες «ΤΑ ΝΕΑ» (19.2.2014) και «ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» (20.2.2014), η προθεσμία, που χορηγήθηκε για τη διατύπωση απόψεων από το κοινό επί της επίμαχης ΣΜΠΕ, ήταν τριακονθήμερη, όση δηλαδή η προβλεπόμενη στην παρ. 4.2.β του προαναφερθέντος άρθρου 7 της υπ' αριθ. 107017/2006 κοινής υπουργικής απόφασης, και, συνεπώς, δεν εφαρμόστηκε, εν προκειμένω, η διάταξη του άρθρου 12 παρ. 2 περ. β' του ν. 3986/2011, με βάση την οποία η προθεσμία θα μπορούσε να μειωθεί σε είκοσι ημέρες. Οι αιτούντες δε δεν προβάλλουν ότι η χορηγηθείσα στην προκειμένη περίπτωση προθεσμία δεν ήταν επαρκής για την έγκαιρη διατύπωση εκ μέρους τους απόψεων επί του επίμαχης ΣΜΠΕ, ούτε ότι εξέφεραν επ' αυτής άποψη, η οποία δεν ελήφθη υπόψη, διότι διατυπώθηκε μετά την παρέλευση της χορηγηθείσας προθεσμίας.

32. Επειδή, οι αιτούντες προβάλλουν, περαιτέρω, ότι η εγκριθείσα με το προσβαλλόμενο διάταγμα ΣΜΠΕ δεν έχει το ελάχιστο απαιτούμενο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/42/ΕΚ, περιεχόμενο, διότι δεν περιέχει έστω ένα αδρό περίγραμμα των έργων που θα εκτελεσθούν, δηλαδή δεν υπάρχει καμία αναφορά ούτε στα έργα εξωτερικής υποδομής, ούτε υπάρχει μια γενική έστω διάταξη των κτιρίων και των εγκαταστάσεων, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η εξέταση εναλλακτικών λύσεων με βάση «το γεωγραφικό πεδίο αναφοράς

του σχεδίου». Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/42/ΕΚ σε συνδυασμό με το Παράρτημα Ι αυτής (το οποίο περιέχει τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται με την μελέτη), δεν απαιτείται η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός σχεδίου να περιλαμβάνει και περίγραμμα των έργων (κτιρίων, εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων) που θα πραγματοποιηθούν κατά την υλοποίησή του, ακριβώς διότι αφορά τον κατ' αρχήν σχεδιασμό ενός έργου και όχι την εκτέλεσή του. Εξάλλου, στη συγκεκριμένη περίπτωση, στο Κεφάλαιο 3 της ΣΜΠΕ (βλ. σελ. 3-20 έως 3-44) περιλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες και αξιολογήσεις που απαιτούνται, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (και το Παράρτημα ΙΙΙ της υπ' αριθ. 107017/2006 κοινής υπουργικής αποφάσεως), ως ελάχιστο περιεχόμενό της, κατά τρόπο ώστε η μελέτη αυτή να πληροί τις ουσιαστικές απαιτήσεις της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι και κατά το άρθρο 13 του ν. 3986/2011 για τη χωροθέτηση οποιουδήποτε επενδυτικού σχεδίου τύπου ΕΣΧΑΔΑ ή ΕΣΧΑΣΕ υφίσταται υποχρέωση παρουσιάσεως των εξωτερικών έργων υποδομής (δικτύων ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών κ.λπ.), όπως και της γενικής διατάξεως κτιρίων και εγκαταστάσεων, πράγμα που δεν έγινε στην προκειμένη περίπτωση. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι το προσβαλλόμενο διάταγμα έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή, μεταξύ άλλων, του άρθρου 12 του ν. 3986/2011 και όχι του άρθρου 13 του νόμου αυτού, με το οποίο ρυθμίζεται το στάδιο της πραγματοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, το οποίο έπεται του σταδίου της εγκρίσεως του ΕΣΧΑΣΕ, στο οποίο αφορά η παρούσα υπόθεση. Κατά το μεταγενέστερο δε αυτό στάδιο, στο οποίο αφορά το ανωτέρω άρθρο 13 του ν. 3986/2011 (εφαρμοστέο προκειμένου και περί ΕΣΧΑΣΕ), καθορίζονται, ενόψει του περιεχομένου του εγκριθέντος ΕΣΧΑΣΕ και του προσδιορισθέντος με αυτό βασικού χωρικού προορισμού του προς αξιοποίηση ακινήτου, οι ειδικότερες κατηγορίες έργων και εγκαταστάσεων που πρόκειται να ανεγερθούν σ' αυτό, καθώς και τα αναγκαία συνοδά έργα, η γενική διάταξη των κτιρίων και εγκαταστάσεων και οι οικείοι περιβαλλοντικοί όροι. Για την συγκεκριμένη δε αυτή χωροθέτηση του επενδυτικού σχεδίου εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από αίτηση του κυρίου της επενδύσεως. Περαιτέρω, ο λόγος ακυρώσεως ότι η ΣΜΠΕ είναι πλημμελής, διότι δεν εξετάσθηκαν εναλλακτικές εκδοχές διαρθρώσεως των ζωνών του σχεδίου, είναι απορριπτέος, προεχόντως ως απαράδεκτος, καθόσον προβλήθηκε, το πρώτον, με το κατατεθέν μετά τη συζήτηση της υποθέσεως από 30.09.2016 υπόμνημα των αιτούντων. Και τούτο, ανεξαρτήτως του ότι ο λόγος αυτός είναι εν πάση περιπτώσει απορριπτέος ως αβάσιμος, εφόσον στην εναλλακτική λύση 4.2.2. «Σενάριο ΣΧΟΟΑΠ» της ΣΜΠΕ εξετάσθηκε η δυνατότητα υλοποίησης του επίμαχου σχεδίου στο τμήμα του ακινήτου που εμπίπτει στη Ζώνη Ήπιας-Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΣΧΟΟΑΠ της ΔΕ Ιτάνου, χωρίς τη διάρθρωση σε ζώνες Α και Β (βλ. σελ. 4-2 και 4-7 έως 4-9 της ΣΜΠΕ). Τέλος, ομοίως απαραδέκτως προβάλλεται, το πρώτον με το ίδιο ως άνω μετά τη συζήτηση κατατεθέν υπόμνημα, ο λόγος ακυρώσεως ότι για το επίμαχο ΕΣΧΑΣΕ δεν έχει εφαρμοσθεί η υπ' αριθ. 60702/9.1.2015 κοινή υπουργική απόφαση «Τεχνικές προδιαγραφές των μελετών Ειδικών Χωρικών Σχεδίων (Ε.Χ.Σ.) του Ν. 4269/2014 (ΦΕΚ 142/Α/2014)» (Β' 39). Και τούτο, ανεξαρτήτως του ότι ο λόγος αυτός είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον η προαναφερθείσα υπουργική απόφαση έχει εκδοθεί, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 10 του άρθρου 8 του ν. 4269/2014, η οποία, σύμφωνα με την παράγραφο 11 του ίδιου άρθρου, δεν εφαρμόζεται για τα ΕΣΧΑΣΕ.

33. Επειδή, τέλος, οι αιτούντες προβάλλουν ότι η ΣΜΠΕ είναι πλημμελής, διότι δεν αξιολογεί τις σωρευτικές επιπτώσεις από τα άλλα σχέδια που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στην ευρύτερη περιοχή και, ειδικώς, από το σχέδιο της εταιρείας «Ε.Τ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.», δυναμικότητας 2.510 κλινών. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτός ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως, διότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στη ΣΜΠΕ διερευνώνται οι σωρευτικές επιπτώσεις από την ταυτόχρονη λειτουργία του έργου, στο οποίο αφορά το επίμαχο επενδυτικό σχέδιο «Ίτανος Γαία», και δύο άλλων έργων που σχεδιάζονται στην ευρύτερη περιοχή, συμπεριλαμβανομένης της τουριστικής μονάδας δυναμικότητας 2.510 κλινών στη θέση «Κάβο Πλάκο» του Δήμου Σητείας, και εκτιμάται ότι η ταυτόχρονη λειτουργία τους δεν αναμένεται να προκαλέσει σημαντικές πιέσεις στις περιβαλλοντικές παραμέτρους της περιοχής (βλ. υποκεφάλαιο 6.4.12 «Συσσωρευτικές επιπτώσεις» σελ. 6-95 έως 6-96).

34. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη η ανοιγείσα με την κρινόμενη αίτηση δίκη ως προς τους 124ο, 138η και 140ή αιτούντες, να απορριφθεί η εν λόγω αίτηση ως προς τους λοιπούς αιτούντες και να γίνουν δεκτές οι παρεμβάσεις, εκτός από την παρέμβαση του ν.π.ι.δ. «Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Παπαγιαννάδων», η οποία πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στη σκέψη 8.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Κηρύσσει τη δίκη καταργημένη ως προς τον 124ο αιτούντα (Σύλλογο Επαγγελματιοβιοτεχνών Παλαικάστρου), την 138η αιτούσα (Οργάνωση Γη-Κέντρο της Γης) και την 140ή αιτούσα (Οικολογική Κίνηση Μιραμβέλου).

Απορρίπτει την αίτηση ως προς τους λοιπούς αιτούντες.

Απορρίπτει την παρέμβαση του ν.π.ι.δ. «Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Παπαγιαννάδων».

Δέχεται τις λοιπές παρεμβάσεις.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στους αιτούντες, ως προς τους οποίους απορρίπτεται η αίτηση, τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, που ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ, και των παρεμβαινόντων (των οποίων οι παρεμβάσεις γίνονται δεκτές), για καθένα από τους οποίους ανέρχεται σε εξακόσια σαράντα (640) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 16 Ιανουαρίου, στις 3 Φεβρουαρίου, στις 7 Μαρτίου και στις 22 Μαρτίου 2017

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Νικ. Σακελλαρίου

Μ. Παπασαράντη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 23ης Ιουνίου του ίδιου έτους.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Νικ. Σακελλαρίου

Ελ. Γκίκα